'Αριθμὸς 11 | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ | 'Εν 'Αθήναις τῇ 24 'Ιανουαρίου 1899.

Η ΔΟΥΖΕ

Τὸ μέγα καλλιτεχνικὸν καὶ κοινωνικὸν γεγονὸς τῆς ἑβδομάδος ὑπῆρξεν ἡ ἐμφάνισις τῆς Δοῦζε ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μεγάλου Θεάτρου. Βεβαίως αἱ παραστάσεις τῆς μεγάλης ἰταλίδος τραγῳδοῦ δὲν ἐπανηγυρίσθησαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς φρενίτιδος, ἥτις κατέλαβε τοὺς 'Αθηναίους φιλομούσους κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Σάρας Μπερνὰρ, ἀστέρος ἄλλης σχολῆς καὶ ἄλλης ἀντιλήψεως τῆς τέχνης. 'Αλλὰ τὸ φαινόμενον εἶνε φυσικόν. 'Η τέχνη τῆς Δοῦζε εἶνε κάτι τι πολὺ λεπτὸν, κάτι τι πολὺ αἰθέριον, κάτι τι πολὺ ἀραχνοῦφαντον, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξαρθῇ μέχρις αὐτῆς ἡ ἀτελὴς καλλιτεχνικὴ μόρφωσις τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ.

Τὰ ἔργα, ἄλλως τε, εἰς τὰ ὁποῖα μᾶς παρουσιάσθη ἡ 'Ιταλὶς καλλιτέχνις, ἐξερχόμενα ἀπὸ τὰς κοινὰς τρίβους τῆς δραματοποιίας, ἐπαναστατικὰ καὶ ἀνατρεπτικὰ πάσης προλήψεως καὶ ἐν τῇ τέχνῃ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, δὲν εἶνε ἐκ τοῦ εἴδους ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα ἀρέσκεται τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν, τὸ τροφοδοτηθὲν μέχρι τοῦδε ἀπὸ δράματα τῆς σχολῆς τοῦ «Μιχαὴλ Στρογκώφ» καὶ τῶν «Δύο 'Ορφανῶν».

'Η Σάρα Μπερνὰρ ἐξ ἄλλου κατέχει τὴν τέχνην τοῦ ν' ἀπευθύνεται ἀμεσώτερον εἰς τὴν καρδίαν παρὰ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀκροατοῦ. Καὶ τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν, δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ ἀσφαλῶς, ἐννοεῖ πρὸ παντὸς διὰ τῆς καρδίας, ἴσως μόνον διὰ τῆς καρδίας. 'Η Σάρα Μπερνὰρ τὸ συνήρπασε, τὸ κατέκτησε κυριολεκτικῶς ἐξ ἐφόδου, τὸ κατεθάμβωσε καὶ τὸ παρέσυρε μὲ τὰς μεγάλας ἐκρήξεις τῶν βιαίων παθῶν της. 'Η λεπτὴ ὑποκρισις καὶ ἡ λεπτὴ τέχνη τῆς Δοῦζε τὸ ἀφῆκε κυμαινόμενον εἰς μίαν ἀόριστον ἀμφιβολίαν, τοῦ ἔδωκε κάτι τι τὸ ἀτελὲς, μίαν ἐντύπωσιν δισταγμοῦ, ἀσυνειδήτους δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ καλλιτεχνικὰς ἰδέας καὶ ἐντυπώσεις. Δὲν ὡμίλησεν εἰς τὸ πνεῦμά του, ἐνῷ συνάμα ἀφῆκε κάτι τι κενὸν εἰς τὴν καρδίαν του.

* * *

'Οπωσδήποτε, διὰ τοὺς λεπτότερον ἐννοοῦντας καὶ λεπτότερον αἰσθανομένους, ἡ διάβασις τῆς Δοῦζε, ἡ τόσον φεῦ! βραχεῖα, θὰ παραμείνῃ γεγονὸς ἱστορικὸν εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ πτωχοῦ θεάτρου μας. Μόνον ὅσοι ἠτύχησαν νὰ ἴδουν τὴν μεγάλην ἰταλίδα ἠθοποιὸν δύνανται τώρα ἀσφαλῶς νὰ κρίνουν ὁπόσον νηπιάζει, εἰς οἷαν ἐμβρυώδη κατάστασιν διατελεῖ ἀκόμη ἡ ὑποκριτικὴ τέχνη παρ' ἡμῖν.

'Η Δοῦζε εἰς τὴν δ'. πρᾶξιν τῆς «Κυρίας μὲ τὰς Καμελίας»

Καὶ εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς στομφώδους ἀπαγγελίας τῆς κυρίας Παρασκευοπούλου, τῆς ἀπαγγελίας ἐκείνης τῆς ἀπειθοῦς ἥτις δὲν γνωρίζει καὶ δὲν ὑποτάσσεται εἰς κανένα νόμον φυσικότητος, θὰ ἔρχεται εἰς τὴν μνήμην των ἡ ἀβίαστος, ἡ ἤρεμος καὶ τόσον ἀβρῶς φυσικὴ ἀπαγγελία τῆς Δοῦζε, ἥτις ἠμπορεῖ νὰ προσαρμόζεται τόσον ἐναρμονίως πρὸς τὰ διερμηνευόμενα αἰσθήματα. Καὶ ὅταν ἡ κυρία Βερώνη θὰ πληροῖ τὸ θέατρον μὲ τὴν μονοτονίαν τῆς ἠχηρᾶς φωνῆς της, ἥτις δὲν γνωρίζει κανένα ἐλιγμὸν καὶ οὐδεμίαν διαβάθμισιν καὶ οὐδεμίαν ἐναλλαγὴν ἤχων καὶ τόνων, οἱ ἰδόντες τὴν Δοῦζε θ' ἀναπολήσωσιν εἰς ζωηρὰν ἀντίθεσιν τὴν φωνὴν ἐκείνης μὲ τὰς μυρίας ἀναπάλσεις της, μὲ τὴν ἀνεξάντλητον ποικιλίαν τῶν φθόγγων της, ἥτις παρέχει τὴν ἐντύπωσιν ὄφεως συστρεφομένου καὶ ἀναδιπλουμένου εἰς μυρίας σπείρας, ἥτις μεταβάλλει χιλίων εἰδῶν ἀπηχήσεις, ὡς ὄργανον κρουόμενον ὑπὸ τὰς χεῖρας ἐπιτηδείου παίκτου.

Γενικῶς δὲ,—ἀνεφέραμεν μόνον τὴν ἀπαγγελίαν διότι εἰς ταύτην κυρίως ἔγκειται ἡ φρικωδεστέρα τῶν ἐλλείψων τῶν ἠθοποιῶν μας,—γενικῶς, λέγομεν, οἱ ἕλληνες καλλιτέχναι θὰ ἐπορίσθησαν θαυμάσια διδάγματα ἀπὸ τὴν ὑπέροχον ἠθοποιίαν τῆς δαιμονίας 'Ιταλίδος.

* * *

'Η Δοῦζε εἶχε τὴν ἐξαιρετικὴν ἀβρότητα ὑπείκουσα εἰς τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, νὰ μεταβάλῃ τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμά της, δίδουσα καὶ τετάρτην παράστασιν ἀντὶ τῶν ἀρχικῶς ὁρισθεισῶν τριῶν. Αὔριον θὰ τὴν ἀπολαύσωμεν ὡς Μαργαρίταν εἰς τὴν «Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίας».

Εἰς τὸ παθητικὸν δρᾶμα τοῦ Δουμᾶ υἱοῦ ἡ ἰταλὶς καλλιτέχνις φημίζεται ὡς ὑπέροχος. Εἶνε ἀπαράμιλλος ἡ δημιουργία της εἰς τὴν τετάρτην πρᾶξιν, καὶ ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν παριστᾷ ἡ εἰκὼν μας, καὶ καθ' ἣν ἡ Μαργαρίτα βλέπει τὰς ἀπαισίας προόδους τῆς νόσου της εἰς τὰς ἀπισχνανθείσας χεῖράς της, καταλείπει ὑπὸ τὸ δαιμόνιον καλλιτεχνικὸν πῦρ τῆς Δοῦζε ἀνεξάλειπτα ἴχνη εἰς τὴν καρδίαν τοῦ θεατοῦ. 'Ακριβῶς δὲ ἕνεκα τῆς ὑπερόχου ἐπιτυχίας της εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην ἡ 'Ιταλὶς τραγῳδὸς ἀπεκλήθη «ἡ Δοῦζε μὲ τὰς ὡραίας χεῖρας.»

* * *

'Ως ἄνθρωπος, ἡ 'Ιταλὶς καλλιτέχνις εἶνε ὅλως τὸ ἀντίθετον τῆς Σάρας Μπερνάρ. Φλογερὰ αὐτὴ, ὁρμητικὴ, ζωηρὰ, ἀνήσυχος, φλεγομένη ἀπὸ τὴν δίψαν τῶν θριάμβων καὶ ἀπὸ τὴν δίψαν τῆς φήμης· ἥσυχος ἐκείνη, περιεσταλμένη, συγκεντρωμένη εἰς ἑαυτὴν, μετριόφρων, ἀποφεύγουσα τὸν θόρυβον καὶ τὰς παταγώδεις διαφημίσεις. Πολὺ δικαίως τὴν ἀπεκάλεσαν μητέρα τῆς θλίψεως· ἔχει πράγματι κάτι τι τὸ μαρτυρικὸν ἡ φυσιογνωμία της, κάτι τι τὸ ταλαιπωρημένον, μίαν ἀόριστον σκιὰν ἀβρᾶς καὶ γλυκείας μελαγχολίας. Εἰς τὴν «Μάγδαν» τοῦ Σούδερμαν ἡ Δοῦζε κυριολεκτικῶς ὑπεραίρεται, ἐξικνουμένη εἰς ἀνέφικτον ἰδεῶδες τέχνης. 'Ισως διότι ὁ ρόλος τῆς Μάγδας ἁρμόζει καλλιον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν εὐπαθῆ ἰδιοσυγκρασίαν της. Καὶ εἶνε πράγματι ἡ Δοῦζε μία ἀληθὴς Μάγδα, ζῶσα ἡρωὶς τοῦ Σούδερμαν, οἵαν ἴσως δὲν τὴν ἐφαντάσθη οὔτε αὐτὸς ὁ μέγας συγγραφεὺς τῆς Γερμανίας.

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα Λεπ. 10

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐσωτερικοῦ Ἐτησία δρ. 5.—Ἐξάμηνος δρ. 3

Ἐξωτερικοῦ. » φρ. 8.— » φρ. 4

ΑΓΓΕΛΙΑΙ Ο ΣΤΙΧΟΣ ΔΡ. 1

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ μόνον εἰς τὰς Ἀθήνας κυρίαι εἰσερχόμεναι εἰς τὰ ἐμπορικὰ διὰ νὰ ψωνίσουν δήθεν κάτι τι καὶ κλέπτουσαι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἠμποροῦν ν' ἀγοράσουν. Ἡ κοινωνικὴ αὐτὴ πληγὴ μαστίζει κυριολεκτικῶς ὅλας τὰς πολιτισμένας κοινωνίας. Εὐτυχῶς παρ' ἡμῖν τὰ κρούσματα εἶνε λίαν σπάνια καὶ τὸ εὐχάριστον εἶνε ὅτι ἀποδοκιμάζονται μετ' ἀγανακτήσεως ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας, ἡ δὲ κλέπτρια στιγματίζεται, μὴ τολμῶσα πλέον νὰ φανῇ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὅπως συνέβη πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν κυρίαν ἐκείνην τοῦ δικηγόρου, ἥτις κατελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτουσα εἰς ἓν ἐμπορικὸν τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ. Ἀλλοῦ ὅμως δὲν περνᾶ· ἡμέρα ποῦ νὰ μὴ σημειωθῇ καὶ μία τοιαύτη κλοπή. Εἰς τὸ Παρίσι, εἰς τὴν Ρώμην, εἰς τὴν Βιέννην, εἰς τὸ Βερολίνον, εἰς τὴν Πετρούπολιν, εἰς ὅλας τέλος τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Εὐρώπης, τὰ κρούσματα εἶνε τόσον συχνά, ὥστε ἠναγκάσθησαν πλέον νὰ ἐπέμβουν οἱ κοινωνιολόγοι καὶ οἱ.... φρενολόγοι, προσπαθοῦντες ν' ἀνακαλύψουν τοὺς λόγους οἵτινες ὤθοῦν τὰς κλεπτρίας νὰ ἐξευτελίζωνται δημοσίᾳ δι' ἕνα πῆχυ πανὶ ἢ διὰ μίαν δαντέλλαν.

* * *

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ, ὅπου ἐξερράγη ἐσχάτως ἀληθὴς ἐπιδημία κλεπτομανίας μεταξὺ τῶν κυριῶν, ἐρωτηθεὶς εἰς ἐκ τῶν φρενολόγων τούτων, διεῤῥώτισε τὸ ζήτημα ὡς ἑξῆς: «Ἡ κλεπτομανία δὲν ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην ὡς ἰδιαιτέρα νόσος. Τὸ πρόσωπον ποῦ εἶνε ὑγιὲς καθ' ὅλα τὰ ἄλλα καὶ ὅμως αἰσθάνεται σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ κλέψῃ, δὲν ὑπόκειται εἰς ἰατρικὴν θεραπείαν. Ἑπομένως αἱ γυναῖκες ποῦ κλέπτουν δὲν ἠμποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς παράφρονες. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐπιθυμία τῆς κλοπῆς συνυπάρχει μαζὶ μὲ μίαν ὡρισμένην διανοητικὴν βλάβην. Τότε τὸ πάσχον πρόσωπον βλέπει κάτι τι καὶ ἀμέσως ἑλκύεται ὑπ' αὐτοῦ. Ἠμπορεῖ νὰ εἶνε ἑκατομμυριοῦχος, ἀλλὰ δὲν σκέπτεται νὰ τὸ ἀγοράσῃ. Ἡ μόνη σκέψις του εἶνε ὅτι χρειάζεται τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ τὸ παίρνει. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ κλοπὴ εἶνε πρᾶξις βεβλαμμένου ἐγκεφάλου, ἀλλὰ δὲν εἶνε κλεπτομανία· εἶνε ἀληθὴς παραφροσύνη. Ἄλλο ὅμως συμβαίνει μὲ τὰς κλεπτούσας κυρίας ὀχὶ διότι πάσχουν. Κλέπτουν διότι μὴ ἔχουσαι χρήματα νὰ κάμνουν τουαλέτας, ζηλεύουν ἐκείνας ποῦ ἔχουν. Κλέπτουν διότι εἶνε φιλάρεσκοι, κλέπτουν διότι θέλουν νὰ κάμνουν λοῦσα ἀνώτερα τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεών των».

Ὁ ἀμερικανὸς φρενολόγος ἔθιξεν ὁμολουμένως τὴν ἀληθῆ χορδὴν τοῦ ζητήματος.

* * *

ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗ καὶ νέου εἴδους λουτρόν, τὸ καλούμενον λεμονόλουτρον. Τὸ συνειθίζουν πολὺ αἱ ἀγγλίδες κυρίαι καὶ δεσποινίδες, αἱ παρεπιδημοῦσαι εἰς τὰς Ἰνδίας. Τὰ λεμόνια κόπτονται εἰς φέτες καὶ ῥίπτονται εἰς τὸν λουτῆρα. Ἀφήνονται δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἕως ὅτου τὸ ζουμί των ἀπορροφηθῇ τελείως ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Διὰ τοῦ λουτροῦ αὐτοῦ τὸ δέρμα ἀποκτᾷ δροσερότητα καὶ καθαρίζεται τελείως. Ὁ δὲ λουόμενος ἢ ἡ λουομένη αἰσθάνεται ἔκτακτον σωματικὴν εὐεξίαν καὶ ἀνακούφισιν.

* * *

ΓΚΑΡΣΟΝΙ ξενοδοχεῖον καὶ συνάμα βουλευτὴς εἶνε ὁμολογουμένως κάτι τι πρωτοφανές. Καὶ ὅμως τὸ αὐστριακὸν κοινοβούλιον εἶνε τὸ μόνον νομοθετικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν τιμὴν νὰ συγκατα ριθμῇ μεταξὺ τῶν μελῶν του ἕνα ἁπλοῦν γκαρσόνι. Ὁ περίεργος αὐτὸς βουλευτὴς ὀνομάζεται Κάρολος Μιτ-τερμάγερ, εἶνε δὲ ἡλικίας τριάκοντα ἐτῶν. Πρῶτα εἰργάζετο εἰς κάτι μικρὰ καφενεῖα τῶν προαστείων τῆς Βιέννης, ἀλλὰ μὲ τὴν δραστηριότητά του καὶ τὴν νοημοσύνην του κατώρθωσε νὰ προσληφθῇ εἰς ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα ξενοδοχεῖα τῆς αὐστριακῆς πρωτευούσης. Κατέστη δὲ τόσον δημοτικὸς ὡς γκαρσόνι εἰς τοὺς Βιεννέζους, ὥστε πέρυσι τοῦ ἐπιλθεν ἡ σκέψις ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα ὡς ὑποψήφιος τῶν ἀντισημιτῶν. Καὶ ἐξελέγη βουλευτὴς διὰ καταπληκτικῆς πλειοψηφίας! Ἀλλ' ὁ Μιτερμάγερ δὲν ἐννοεῖ ν' ἀφήσῃ καὶ τὴν παλαιὰν τέχνην του. Ἀπὸ τὰς ἕξ τὸ πρωὶ ἕως τὸ μεσημέρι σερβίρει τοὺς πελάτας τοῦ ξενοδοχείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπηρετῇ. Βγάζει κατόπιν τὴν ποδιά του, βάζει τὴν βελάδα του καὶ πηγαίνει εἰς τὴν Βουλήν, ὅπου μένει ἕως τὰς πέντε τὸ ἀπόγευμα. Κατόπιν ἐπιστρέφει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον του καὶ ἀρχίζει πάλιν τὴν δουλειά του. Ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ ἰδικός μας δραματικὸς συγγραφεὺς καὶ κουρεὺς κ. Μελισσιώτης, ὅστις μὲ ὅλους τοὺς θριάμβους του εἰς τὸ θέατρον, δὲν ἐννοεῖ ν' ἀρήσῃ καὶ τὸ ξουράφι του!

* * *

ΚΑΙ ΑΦΟΥ ὁ λόγος περὶ κουρέων, φαίνεται ὅτι ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ κουρεύσουν μεγάλους ἄνδρας εἶνε οἱ εὐτυχέστεροι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Ὁ κουρεὺς τοῦ Βισμαρκ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἔνδοξος πελάτης του εἶχεν ἐπιτρέψει νὰ παίρνῃ μετὰ τὸ κούρευμα τὰ μαλλιά του, πωλεῖ σήμερον τὰς τρίχας τοῦ σιδηροῦ καγκελλαρίου εἰς τοὺς ἀναριθμήτους ἐν Γερμανίᾳ θαυμαστάς του, καὶ ἀπὸ τὸ ἐμπόριον αὐτὸ εἰσέπραξε μέχρι τοῦδε σεβασκὴν ποσότητα χρημάτων. Καὶ ὁ κουρεὺς τοῦ Ἄγγλου καρδινάλιου Νιούμαν ὠφελήθη οὐκ ὀλίγον ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τοῦ πελάτου του. Εἶνε δὲ περιεργοτάτη ἡ ἀδυναμία τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται οἱ μεγάλοι ἄνδρες πρὸς τοὺς κουρεῖς των. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποκαθίστανται στενοτάτη φιλία μεταξὺ αὐτῶν. Ὁ κουρεὺς τοῦ Ρενὰν, κατορθώσας νὰ πλουτίσῃ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ κατάστημά του καὶ ν' ἀνοίξῃ μεγαλείτερον, ἐζήτησεν ἡμέραν τινὰ ἀπὸ τὸν διαπρεπῆ πελάτην του νὰ τοῦ γράψῃ μίαν σκέψιν, τὴν ὁποίαν νὰ τοιχοκολλήσῃ ὡς ἐπιγραφὴν εἰς τὸ κουρεῖόν του. Ὁ Ρενὰν ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμὴν, ἔπειτα λαβὼν τὸν κάλαμον, ἔγραψεν Ἑλληνιστί: «Ξυρίζω ταχέως καὶ . . . σιωπῶ». Ἡ ἐπιγραφὴ ἔγινεν εὐγνωμόνως δεκτὴ ἀπὸ τὸν κουρέα καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον νὰ μένῃ τοιχοκολλημένη εἰς τὸ κατάστημά του. Ἂν ὅμως ὁ κουρεὺς πράγματι . . . σιωπᾷ εἶνε ἄγνωστον.

* * *

ΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ εἰς τὴν Εὐρώπην συνιστοῦν πολὺ εἰς τοὺς πελάτας των νὰ δικάζουν ὑψηλοφώνως. Ὡς ἁπλῆ φυσικὴ ἄσκησις φαίνεται ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις ἔχει λαμπρὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν καθόλου ὑγείαν. Καὶ ὑπάρχει μαλιστα ἡ μαρτυρία ἑνὸς ἀρχαίου, τοῦ Κικέρωνος, ὅστις ἀφηγεῖται εἰς τὰς ἐπιστολάς του ὅτι πάσχων κάποτε ἐξ ὑπερβολικῆς ἀδυναμίας, ἐθεραπεύετο ἀναγινώσκων μεγαλοφώνως ὀλίγας ὥρας τὴν ἡμέραν.

* * *

Η ΣΚΗΝΗ εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον:

Ὁ διδάσκαλος (πρὸς τοὺς μαθητάς: — Εἶδε κανεὶς ἀπὸ σᾶς ποτὲ δέρμα ἐλέφαντος;

Εἷς μαθητής:—Ἐγώ, δάσκαλε, ἐγώ!

Ὁ διδάσκαλος:—Ποῦ, παιδί μου;

Ὦ μαθητής:—Ἐπάνω στόν... ἐλέφαντα!

* * *

ΕΙΣ ΤΟ παρελθὸν φύλλον μας ἠρωτήσαμεν:

«Πῶς ἠμποροῦμεν νὰ ρίψωμεν ἕνα κομμάτι ζάχαρη εἰς ἕνα φλυτζάνι καφὲ χωρὶς νὰ βραχῇ καθόλου;»

Ἡ ἀπάντησις εἶνε:

«Θέτομεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ καφὲ ἕνα μικρὸ χαρτὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου τοποθετοῦμεν τὴν ζάχαρη. Ἐπάνω εἰς τὸ χαρτὶ βάζομεν κατόπιν ἀνεστραμμένον ἕνα ποτηράκι τοῦ κονιὰκ καὶ τὸ βυθίζομεν. Ὅταν τὸ ἀνελκύσωμεν, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ζάχαρη δὲν ἔχει βραχῇ καθόλου, ἕνεκα τοῦ συμπεπιεσμένου ἀέρος ὅστις ἐμπεριέχεται μέσα εἰς τὸ ποτήρι».

Δυστυχῶς κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μας δὲν μᾶς ἀπέστειλεν ὀρθὴν λύσιν. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐρώτησίς μας ἦτο δύσκολος. Νὰ σᾶς ἐρωτήσωμεν λοιπὸν σήμερα κάτι ἁπλούστερον!

«Πῶς ἠμποροῦμεν νὰ βάλουμε ἕνα αὐγὸ μέσα σὲ μιὰ μποτίλια;»

Βραβεῖον θὰ δοθῇ διὰ κλήρου ὁ «Κος Πρόεδρος» τοῦ κ. Βώκου.

* * *

ΠΟΛΥΤΙΜΑ ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα ἔφεραν εἰς φῶς αἱ ἐσχάτως ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου γήπεδον τοῦ κ. Βουγᾶ. Ἐκ τούτων ἓν εἶναι καὶ ὁ ἀμφορεὺς τοῦ ὁποίου παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν εἰκόνα, εἰς ἐκ τῶν ὡραιοτέρων καὶ μεγαλειτέρων ἀμφορέων ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε εὑρέθησαν. Ἔχει ὕψος 0.65 τοῦ μέτρου, κοσμεῖται δὲ ἐξωτερικῶς ὑπὸ διαφόρων γεωμετρικῶν μακιανδροειδῶν σχημάτων. Ἓν μέρος τοῦ στομίου εὑρέθη τεθραυσμένον, ἀλλὰ δύναται νὰ συγκολληθῇ καλῶς. Ὁ ἀμφορεὺς οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος. Εὑρέθη ἐντὸς τάφου, ὅστις φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς κάποιον Ἀθηναῖον στρατηγόν, διότι ἐντὸς αὐτοῦ ἀνευρέθη καὶ χρυσοῦν διάδημα, τεμάχια τεθραυσμένου ξίφους καὶ αἰχμὴ δόρατος. Ὡσαύτως μία ὡραιοτάτη μικρὰ κύλιξ καὶ τινα ὀστᾶ.

* * *

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ. — Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἀπομνημονευμάτων περὶ τῆς ζωῆς τῆς ἀτυχοῦς αὐτοκρατείρας Ἐλισάβετ, τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ὁ πρώην διδάσκαλός της ἐν τῇ ἑλληνικῇ κ. Χρηστομάνος καὶ ἅτινα μετέφρασεν ἡ «Ἑσπερινή», παραθέτομεν σήμερον μαζὶ μὲ τὰς εἰκόνας τῆς ἐστεμμένης μαθητρίας καὶ τοῦ διδασκάλου της, καὶ δύο φωτογραφίας τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ἀνακτόρου Ἀχιλλείου ἐξ ὡραιοτάτου εἰδικοῦ λευκώματος ἐκδοθέντος πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν Γερμανίᾳ. Ἐκ τούτων ἡ πρώτη παριστᾷ τὴν κυρίαν πρόσοψιν τοῦ ἀνακτόρου, ὅπερ ἐγείρεται ἐρειδόμενον ἢ μᾶλλον προσηρμοσμένον ἐπὶ τῆς κλιτύος χαμηλοῦ λόφου, οὕτως ὥστε ἑνῷ ἡ κυρία πρόσοψις ἔχει τρία πατώματα, τὸ ἄνω πάτωμα εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος ἐπιστέγεται ἀπὸ τὰ προαιώνια δένδρα τοῦ κήπου τῆς ἐπαύλεως Βραΐλα.

Ἡ κυρία πρόσοψις εἶνε ἐστραμμένη πρὸς τὴν ἐπαρχιακὴν ὁδὸν, ἥτις ἐκ τῆς πόλεως ἄγει διὰ μέσου τοῦ παλλεύκου χωρίου Καστοῦρι πρὸς τὸ Βενίτζε ἐπὶ τῆς ὄχθης. Ἡ εὐρεῖα σιδηρᾶ κιγκλιδωτὴ θύρα παρὰ τὸ οἴκημα τοῦ φύλακος φέρει τὴν ἁπλῆν καὶ ἀπέριττον ἐπιγραφὴν «Ἀχίλλειον.»

Ἡ δευτέρα εἰκὼν μας παριστᾷ τὸ περίφημον ἄγαλμα «Ὁ θνήσκων Ἀχιλλεὺς» τοῦ διασήμου γερμανοῦ γλύπτου Χέρτερ. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς συγχρόνου γλυπτικῆς, εἶνε ἐστημένον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου ἐφ' οὗ ἐγείρεται τὸ ἀνάκτορον, προξενεῖ δὲ κατάπληξιν διὰ τὴν φυσικὴν ἀλήθειαν τοῦ αἰσθήματος τὸ ὁποῖον ἐκφράζει.

* * *

ΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΑΙ ΜΑΣ, ὑποθέτομεν, θὰ μᾶς ὀφείλουν χαριτας διὰ τὰ ὡραιότατα χειροτεχνήματα τὰ ὁποῖα τοῦς παραθέτομεν εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ σημερινοῦ φύλλου μας.

Εἶνε ἀπὸ τὰ νεώτερα καὶ καλλιτεχνικώτερα παρισινὰ κεντήματα, σχεδία διὰ κουβέρτων κούνιας κεντημένα ἀπὸ τοῦλι μὲ ἀπλικασὶν ἀπὸ ἐταμάν. Τὸ τοῦλι σκεπάζεται μὲ σχεδιασμένον ἐτκμὰν, ὅλα δὲ τὰ περὶξ κεντῶνται μὲ φιστόν. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐργασία, κόπτεται τὸ ἐταμὰν καὶ τὸ ἐργόχειρον μένει ὡς τὰ δύο μικρότερα σχέδια τῆς τελευταίας σελίδος μας.

Ἐκ τῶν τριῶν παρατιθεμένων σχεδίων, τὸ μεγαλείτερον δίδει τὸ ὅλον τοῦ ἐργοχείρου. Τὸ ἕτερον τῶν δύο μικρῶν σχεδίων δίδει τὸ σχέδιον εἰς φυσικὸν μέγεθος καὶ εἰς τέσσαρας φυσικὰς ἀνθοδέσμας, αἱ ὁποῖαι στολίζουν τὰς τέσσαρας γωνίας. Τὸ δὲ ἄλλο δίδει τὸ φυσικὸν μέγεθος τῶν γωνιῶν.

Διὰ νὰ ἐνοηθοῦν αἱ ἀναγνωστριαί μας τὸ μέγεθος τῆς κουβέρτας, ἀρκεῖ νὰ μετρήσουν τὰ τεμάχια τὰ ὁποῖα σχηματίζει τὸ περιθώριον ἀπὸ κάθε μέρος τοῦ ὅλου. Τὸ μεγαλείτερον σχέδιον ἠμπορεῖτε νὰ τὸ αὐξήσητε ὅσον σᾶς χρειάζεται διὰ νὰ τοποθετήσητε τὰ τεμάχια τῆς γωνίας, μετρῶσαι ἐπάνω κάτω τὸν ἀριθμὸν τῶν τετραγώνων τοῦ τουλίου, τὰ ὁποῖα εἶνε πέριξ. Οὕτω δὲ τοποθετοῦνται τὰ τεμάχια.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ ΑΟΙΔΟΥ

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις ἐπὶ σκηνῆς.— Πῶς ἕνας παπουτσῆς ἔγινε μέγας ἀοιδός. — Ἕνας θαυμάσιος ἰταλὸς τενόρος.— Ὁ φόβος τῶν μηδενιστῶν.— Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσάρου.— Ἡ δολοφονία τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας.— Ἕνας τενόρος ποῦ τρελλαίνεται γιὰ τοὺς μπεμπέδες, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιά.

Οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Κυριακάτικης» ἔχουν ἴσως ἀκούσει διὰ τὴν περίφημον ἰταλίδα ἀοιδὸν Νόρδικα, μίαν ἐκ τῶν διασημοτέρων σαντίζ τοῦ αἰῶνός μας, ἥτις ψάλλει εἰς ὅλα τὰ μεγάλα θέατρα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Εἶνε ἐφάμιλλος μὲ τὴν περίφημον Πάττη, εὑρίσκεται δὲ τώρα εἰς τὴν Ἀμερικὴν δρέπουσα δάφνας καὶ .. δολλάρια. Ἡ Νόρδικα ἐξέδωκεν ἐσχάτως τὰ ἀπομνημονεύματά της εἰς τὰ ὁποῖα ἀφηγεῖται μετὰ χάριτος περιπετείας καὶ ἀνέκδοτα τοῦ καλλιτεχνικοῦ σταδίου της.

* * *

«Συνέλαβα,—λέγει,—τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὸ μελόδραμα ἐν Βοστώνῃ. Ἤμουν τότε δέκα πέντε ἐτῶν καὶ ἐσπούδαζα γιὰ δασκάλα. Εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν μὲ ἐνεθάρρυνε πυλὺ ἡ περίφημος ἀοιδὸς κυρία Τιτζιέν μίαν ἡμέραν ποῦ ἐπῆγα εἰς τὸ σπιτί της νὰ δοκιμάσω τὴν φωνήν μου. Ὅταν μοῦ ἐζήτησε νὰ τραγουδήσω, ἐκάθισα εἰς τὸ πιάνο καὶ μὲ ὅλον τὸ θάρρος τῆς νεότητός μου ἔψαλα ἕνα κομμάτι τοῦ Βέρδη. Ἡ φωνή μου ἐκρίθη ὡς θαυμασία ἀπὸ τὴν κυρίαν Τιτζιέν. Ἔκτοτε ἀπεφάσισα νὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὸ θέατρον.

»Ἡ πρώτη ἐπίσημος ἐμφάνισίς μου ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ ἐγένετο εἰς τὴν Πετρούπολιν. Μοῦ ἔδοθη τὸ μέρος τῆς πρίμας εἰς τὸν «Προφήτην» τοῦ Μάγερμπερ. Ἐκείνη ἡ βραδειὰ ὑπῆρξε κυριολεκτικῶς δι' ἐμὲ μία ἀποθέωσις. Ἡ ἐπιτυχία ὑπερεβη τὰς προσδοκίας μου καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔγινα γνωστὴ εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν. Εἰς τὴν Πετρούπολιν συνήντησα πολλοὺς διασήμους καλλιτέχνας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν περίφημον κοντράλτον κυρίαν Σκάλλα. Ἦτο τότε ἡ εὐνοουμένη καλλιτέχνις τῆς ρωσσικῆς πρωτευούσης καὶ τῆς ρωσσικῆς αὐλῆς, ἀν καὶ σήμερον ἀκόμη ἐγὼ ἐξακολουθῶ νὰ τὴν θεωρῶ ὡς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας κοντράλτας τοῦ κόσμου. Ἔδειξεν ἐξαιρετικὴν εὔνοιαν πρὸς ἐμέ. Ἡ κυρία Σκάλλα ἐνυμφεύθη κατόπιν τὸν κόμητα Ἀόλλη, ὅστις τὴν συνοδεύει εἰς ὅλας τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκδρομάς της ἀνὰ τὸν κόσμον.

»Εἰς ἄλλος καλλιτέχνης ποῦ συνήντησα εἰς τὴν Πετρούπολιν ἦτο ὁ περίφημος βαριτόνος Κατόνι. Εἰς τὴν νεότητά του ὁ Κατόνι ἦτο παπουτσῆς, τὸν ὁποῖον ἡμέραν τινὰ ἤκουσε ψάλλοντα ἑνῷ εἰργάζετο εἰς πλούσιος φιλόμουσος. Τόσον δὲ οὗτος ἐνεθουσιάσθη ἀπὸ τὴν ὡραίαν φωνὴν του, ὥστε τοῦ ἔδωκε προθύμως χρήματα νὰ σπουδάσῃ καὶ σήμερον ὁ Κατόνι κατέχει διακεκριμένην θέσιν, ὢν εἷς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων βαριτόνων τοῦ κόσμου. Ἄλλος μέγας καλλιτέχνης, εὑρισκόμενος τότε ἐν Πετρουπόλει, ἦτο ὁ περίφημος Ἰταλὸς τενόρος Μασσίνης, τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ βγαζει λαρυγγισμοὺς διευγεῖς καὶ καθαροὺς ὡς γυναικός, ἔχει δὲ τὸν ἦχον ἐκείνον ὅστις δίδει εἰς τὸ τραγοῦδί του κάτι τι τὸ ἀπείρως γοητεῦον. Εἶνε ἀκόμη ὁ μέγας εὐνοούμενος τῆς ρωσσικῆς πρωτευούσης καὶ φορτόνεται κυριολεκτικῶς μὲ δῶρα ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς του, οἵτινες τρελλαίνονται μὲ αὐτόν. Ὅταν τραγουδῇ, οἱ ἀκροαταὶ φωνάζουν πάντοτε: «Σόλο ὁ Μασσίνης, σόλο!», ἐννοοῦντες ὅτι θέλουν ν' ἀκούσουν τὸν Μασσίνην καὶ μόνον τὸν Μασσίνην, εἰς τὴν θέαν τοῦ ὁποίου ὅλον τὸ θέατρον ἐκρήγνυται εἰς παταγώδεις ἐπευφημίας καὶ χειροκροτήματα.

* * *

»Ἐτραγούδησα δύο ἔτη εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ μίαν φορὰν προσεκλήθην νὰ ψάλω ἐνώπιον τοῦ Τσάρου εἰς τὸ Χειμερινὸν Ἀνάκτορον μαζὶ μὲ τὸν Μασσίνην. Ἡ προσωπικὴ ἀσφάλεια ἦτο τότε προβληματικὴ εἰς τὴν Ρωσσίαν ἕνεκα τῆς λύσσης τῶν Μηδενιστῶν καὶ ὁ κίνδυνος ἠπείλει τοὺς πάντας. Αἱ ἀπειλαὶ των ἦσαν τρομεραὶ καὶ ὅλος ὁ κόσμος συνείχετο ἀπὸ ἄρρητον τρόμον.

Ἡμέραν τινὰ, ἐνῷ ἐγευματίζα μὲ τὴν μητέρα μου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, τρομακτικὴ ἔκρηξις ἠκούσθη κάτω εἰς τὸν δρόμον. Ὅλοι ἐσηκωθήσαν ἔντρομοι ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ ὥρμησαν πρὸς τὴν θύραν. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἐγνωσθη ὅτι ἡ ἔκρηξις δὲν ἦτο ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Τσάρου, ἀλλ' ὠφείλετο εἰς τυχαῖον δυστύχημα πρὸς τοῦ ὁποῖου ἀπὸ τοὺς σωλῆνας τοῦ ἀεριόφωτος. Ὅλοι τότε καθησύχασαν καὶ τὴν ἀγωνίαν διεδέχθη ἡ χαρά.

Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῶν κινδύνων ἐκείνων αἱ κινήσεις τοῦ Τσάρου ἔμενον μυστικαὶ εἰς πάντα. Διὰ τοῦτο οὔτε εἰς ἐμὲ οὔτε εἰς τὸν Μασσίνην ὡρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς παρουσιάσεως εἰς τὸν Αὐτοκράτορα. Μᾶς εἶπαν μόνον ὅτι μίαν οἱανδήποτε ἑσπέραν οἱασδήποτε ἑβδομάδος θὰ μᾶς ἐκάλουν εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἕνεκα τούτου ἠναγκαζόμεθα κάθε βράδυ νὰ ἐνδυνώμεθα καὶ νὰ ἑτοιμαζώμεθα μήπως ἐξαίφνης προσκληθῶμεν.

* * *

»Ἡ πρόσκλησις τέλος ἦλθε καὶ ὡδηγήθημεν ἐφ' ἁμάξης εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἀπὸ τὴν σκάλα μέχρι τῆς αἰθούσης ὅπου θὰ ἐδίδετο ἡ συναυλία μᾶς συνώδευσαν ἀξιωματικοὶ τῆς αὐλῆς. Διηρχόμεθα παντοῦ ἐν τῷ μέσῳ τριπλῆς σειρᾶς ἀξιωματικῶν. Ὁ Τσάρος ἐλάμβανε τὰ μέτρα του. Τί οἶδε! Ἴσως εἴμεθα καὶ ἡμεῖς μηδενισταί. Ὀφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ φόβος, ὅστις μὲ κατέλαβεν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς στρατιωτικῆς ἐκείνης παραταξεως, προήρχετο μᾶλλον ἐκ τῆς τρομερᾶς ἰδέας μήπως ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀνετινάσσετο εἰς τὸν ἀέρα ὁλόκληρον τὸ ἀνάκτορον.

Ἡ ἑσπέρα ἐν τούτοις διήλθεν ἡσύχως. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συναυλίας, ὁ Τσάρος συνωμίλησε προσωπικῶς μὲ ὅλους τοὺς καλλιτέχνας,—ἦσαν καὶ ἄλλοι ἐκτὸς τοῦ Μασσίνη,—εἰς τὴν ἰδιαιτέραν γλῶσσαν ἑκάστου. Συνωμίλησε μαζί μου ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, γνωρίζων δὲ ὅτι ἤμην εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου μου, μὲ ἐνεθάρρυνε δι' ὀλίγων καλῶν λέξεων. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐλάβαμεν ὅλοι διάφορα δῶρα ὡς ἀνάμνησιν τῆς εὐνοίας τοῦ Αὐτοκράτορος.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Τσάρος ἐδολοφονήθη διὰ βόμβας ὑπό τινος μηδενιστοῦ. Ἡ κακοῦργος ἐκείνη πρᾶξις, ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς σημασίας της, εἶχε καὶ ἄλλα ἀποτελέσματα. Ἡ μητέρα μου καὶ ἐγὼ ἐσκεπτόμεθα νὰ φύγωμεν τὴν ἑπομένην ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν καὶ εἴχομεν στεῖλει ἤδη τὰς ἀποσκευὰς μας εἰς τὸν σιδηρόδρομον, ἀλλ' αὐστηρότατα διαταγαὶ ἐδόθησαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ μὴ ἐπιτραπῇ εἰς οὐδένα ἡ ἀναχώρησις.

Τότε ὅλοι οἱ ξένοι ὑπεβλήθησαν εἰς αὐστηρὰν ἔρευναν. Ἤνοιξαν καὶ ἔψαξαν τὰς ἀποσκευάς μου. Τί ἤλπιζε νὰ εὕρῃ ἡ ἀστυνομία, δὲν γνωρίζω· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μέτρον αὐτὸ ἐφηρμόσθη γενικῶς καὶ εἰς ἄλλους, ἐνόησα ὅτι δὲν ὑπωπτεύοντο ἐμὲ προσωπικῶς. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν μᾶς ἐπετράπη τέλος νὰ φύγωμεν.

Ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν ἔχω πολὺ εὐαρέστους ἀναμνήσεις. Ἡμέραν τινὰ, μετὰ τὴν παράστασιν τῶν «Γάμων τοῦ Φιγαρῶ», ὅπου ἔπαιξα τὸν ρόλον τοῦ Χερουβίνου, ἔλαβα εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου μίαν ὡραίαν ἀνθοδέσμην καὶ ἕνα γράμμα ἀρχίζον μὲ τὰς λέξεις: «Χαριέστατε νεανία μου». Ἦτο ἀπὸ τὴν κυρίαν Τολστόη, τὴν σύζυγον τοῦ περιφήμου συγγραφέως, ἥτις κατόπιν ἔδειξε πρὸς ἐμὲ ἔκτακτον φιλοξενίαν. Ὠμιλ

Ἡ Αὐτοκράτειρα Ἐλισάβετ

Ἡ πρόσοψις τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Ἀχιλλείου.

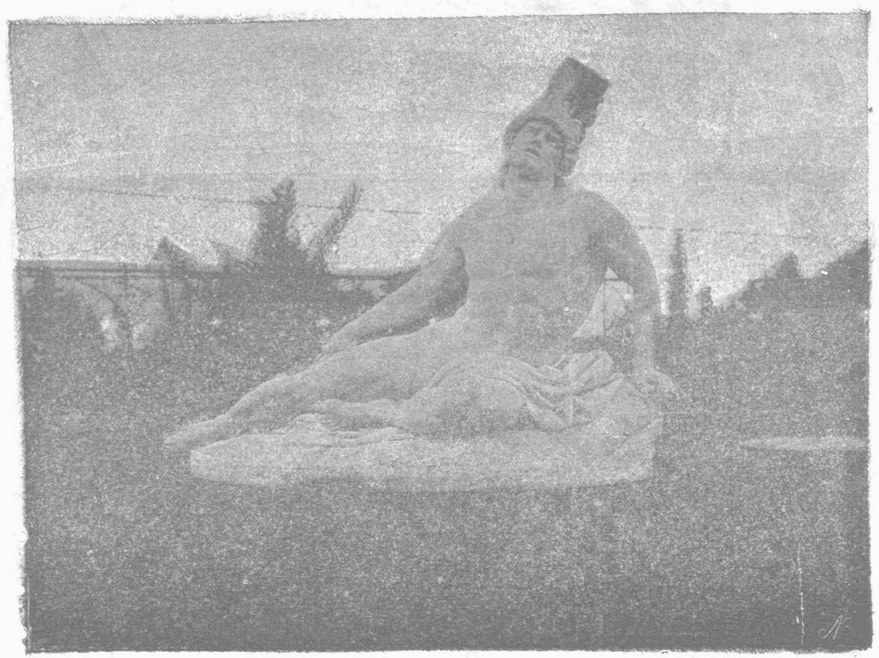

Ὁ θνήσκων Ἀχιλλεύς (Ἄγαλμα ἐν τῷ Ἀχιλλείῳ Κερκύρας τοῦ Γερμανοῦ γλύπτου Χέρτερ).

Ὁ διδάσκαλος τῆς Αὐτοκρατείρας κ. Χρηστομάνος.

ΑΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΩΡΗΣ

ΚΑΚΟΤΥΧΟΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἐκεῖνος τὸ αἰσθάνθηκε. Ἐκύτταξε κατάματα τὸν γραμματικὸ καὶ μὲ δακρυσμένα μάτια γυρίζει καὶ τοῦ λέγει :

— Συχώρα με τ' ἀδέρφι· δὲ φταίω γώ. Σὲ γνωρίζω καλήτερό μου. Δὲ φταίω 'γώ· φταίει ἡ τύχη μου. Συλλογίσου καλὰ νὰ σπάσω καὶ τοῦτο. Ξέρεις μὲ τί σκοπὸ μοῦ τὸ δωκαν.

Δὲν ἐκατέβηκε στὴν κάμαρή του νὰ πλαγιάσῃ παρὰ ὅταν βγήκαμε ἀπὸ τὰ Μπουγάζια κ' ἔβαλε γραμμὴ στὴν Καλιάκρηα. Ἀνοιχτὴ θάλασσα τώρα ἀς σκαμπανεβάζει ὅσο θέλει. Βάρδα ἀπὸ ξέρες. Μὲ τὸ φοῦντο στὸ λιμάνι γράμμα τοῦ καραβοκύρη : «Ἀδερφὲ Βάραγγα· φτάσαμε καλὰ μὲ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Οὔτε σχοινάκι δὲν κόπηκε» . . .

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ φορτίο κ' ἐσύραμε τὴν ἄγκυρα ὁ καπετὰν Δρακόπουλος εἶπε τοῦ γραμματικοῦ :

— Τρέμουν τὰ νεφρά μου τ' ἀδέρφι· τώρα εἶνε τὸ μεγάλο πήδημα.

— Ντροπή μας ! . . . ἀποκρίθηκε θαρρευτὰ ἐκεῖνος. Δὲν κυττᾷς τὶ καιρὸ ἔχουμε ; Διαμάντι.

Διαμάντι, ναί. Ἀλλ' ἔτσι τὸν εἶχε πάντα πρὶν ἀφήσει τὸ λιμάνι ὁ καπετὰν Δρακόπουλος. Ἡ θάλασσα παμπόνηρη ἐγνώριζε λεγεῖς τὴν ἀξία του κ' ἐπάσχιζε μὲ χίλια δολερὰ καμώματα νὰ τὸν ξεγελᾷ ὡς ποῦ νὰ τὸν ἁρπάξῃ στὰ φτερά της. Μιὰ τὸν ἄρπαζε, τὸν ἄλεθε καὶ τὸν ἄλεθε ὥστε νὰ τὸν κάμῃ πασπάλη. Ἐφιλοτιμήθηκε ὅμως στὰ λόγια τοῦ γραματικοῦ κ' ἔδωκε ρότα μὲ καρδιά. Γραμμὴ θὰ κατεβαίναμε στὴν Πόλη. Εἴχαμε πρύμο τὸν καιρό· τὰ σημάδια καλά. Ἡ «Παντάνασσα» φορτωμένη ὡς τὰ μπούνια μὲ τ' ἀμπάρια σφυχτοσφαλισμένα, τα πα-νιὰ γιομάτα ἔφευγεν ἴσκιος ἀπάνω στὸ πρασινόγλαυκο κύμα. Τὰ δελφίνια ἔτρεχαν κ' ἐκεῖνα μαζί μας· οἱ γλάροι σύγνεφο ἔσκουζαν ὁλόγυρά μας.

— Τὰ Μπουγάζια ! ἐψιθύρισεν ὁ καπετάνιος ἕνα πρωί.

Κ' ἐστύλωσε τὰ μάτια ζωηρὰ, ὁλόψυχα μὲ κάποια δίβουλη ἔκφρασι λέγεις κ' ἤθελε νὰ τὰ καλοπιάσῃ καὶ νὰ τὰ ἡμερώσῃ γιὰ νὰ τοῦ εἶνε προστατευτικὰ, λέγεις κ' ἔλεγε νὰ τὰ φοβερίσῃ καὶ νὰ τὰ ζητήσῃ στὸ πάλαιμα. Ἐκεῖνα ὅμως σκοτεινογάλαζο τοῖχος ψηλὸς, στρωτὸς, ὁμιχλωμένος ἔστεκαν ἐμπρὸς στὸν ὁρίζοντα σὰν νὰ τοῦ ἀπαντοῦσαν : δὲν ἔχει πόρο ἐδῶ ! Καὶ ὁ δύστυχος ἐδειλίασε.

— Τὰ Μπουγάζια, ἐψιθύρισε πάλιν. Ἄχ τὰ Μπουγάζια !

Καὶ ἠθέλησε νὰ ὀρθοπλωρίσῃ στὸν ἄνεμο. Ὁ γραματικὸς ὅμως τὸν ἐμπόδισε.

— Κουράγιο, καπετάνιε ! Τὰ Μπουγάζια δὲν εἶνε θεριὰ νὰ μᾶς χάψουν. Δὲν εἴμαστε Μαυροθαλασσίτες νὰ πᾶμε τὴν ἄκρη—ἄκρη. Γαλαξειδιῶτες μᾶς λέν.

— Ὁ χιονιᾶς πλακώνει, εἶπεν ὁ καπετάνιος δείχνοντας πίσω του.

— Σὰν πλακώνει καὶ τί ; Σαράντα μίλια θέλουμε ἀκόμα. Ἡ μέρα μόλις ἄρχισε. Ὡς ποῦ νὰ πλακώσῃ τὸ χιόνι φουντάρομε στὰ Καβάκια.

Κ' ἐσυμπέρανε πάλι μὲ τὴν αὐστηρὴ φωνή του:

— Ντροπή μας !

Ἀλήθεια ἦταν ντροπή μας· τὸ ἀναγνώριζε καὶ ἴδιος ὁ καπετὰν Θύμιος. Γαλαξειδιῶτες ἐμεῖς καὶ νὰ δειλιάσουμε στὸ πρῶτο φύσημα ! Μήπως εἴμαστε τάχα μονάχοι μας. Κάπου δέκα ξύλα μικρὰ μεγάλα ἔρχονταν πίσω μας καὶ ἄλλα ἐφύτρωναν στὸ θαλασσόφρυδο γύρω καὶ κατεβαίναν μὲ τοῦ ἀνέμου τὸ λάχτισμα καὶ τὴ δύναμι τοῦ ἀτμοῦ στὸ ποθητὸ λιμάνι. Κανένα δὲν ἄλλαξε δρόμο. Κανένα δὲν ὀρθοπλωρίζει ἀκόμη. Πῶς νὰ τὸ κάνουμε πρῶτοι ἐμεῖς.

— Μωρὲ νομίζεις πῶς φοβᾶμαι γιὰ τὴ ζωή μου· εἶπεν ὀξυθυμος στὸ γραμματικό. Ζωή, παιδιά, γυναῖκα ὅλα τὰ σφάζω ἐδεπαδὰ γιὰ τὸ τίποτα. Συλλογιέμαι τὸ μπάρκο καὶ τὸν Βάραγγα. Φαντάσου νὰ τὸν καταντήσω ζητιάνο ἀπὸ καραβοκύρη !...

Δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσι του καὶ τὸ πλοῖο ἐλάγκεψε μεσούρανα ξαφνιασμένο. Δούναβης τὸ κῦμα ἐρρίχθηκε μέσα κ' ἐξεχείλισε στὴς κουπαστές. Ὁ χιονιᾶς ἐξέσπασε καραβοπνίχτης ἀκράτητος, φριχτός. Τὸ χιόνι ἄρχισε νὰ πέφτῃ χοντρό, χιονιᾶς ὅμως ὅλο κ' ἐδυνάμωνε. Φύλλο στὸ φύλλο ἐπλάκωνεν ἀποπίσω, ἔρριχνε τὴν ἄπιαστη δυναμί του στὰ ὑπόλοιπα πανιὰ, τὰ φούσκωνε καὶ τὰ ἐτέντωνε μὲ πεῖσμα νὰ τὰ ξεσχίσῃ. Καὶ τὸ κῦμα κάτω πελώριο θολὸ καὶ ἀφρισμένο, ἔπεφτε στὴν πρύμη τῆς «Παντάνασσας», ἐλάχτιζε καὶ τὴν ἐκλόνιζεν ἀπὸ ἁρμὸ σὲ ἁρμὸ μὲ θανάσιμο βρύχημα λέσυν σὰν νὰ τὶς ἔκραζε : τρέχα ! Κ' ἐκείνη ξετρελλαμένη, ὁλότρεμη, ἔφευγεν ἐμπρός, ἐδρασκέλαε θεόρατα κορφοβούνια, ἔπεφτε σὲ σκοτεινὲς λαγκαδιὲς, ἐδυσκολοσκάλωνε σὲ ἀπόκρημνα πλάγια κ' ἐστέναζεν ἀνίσχυρη στὸ τόσο τρέξιμο.

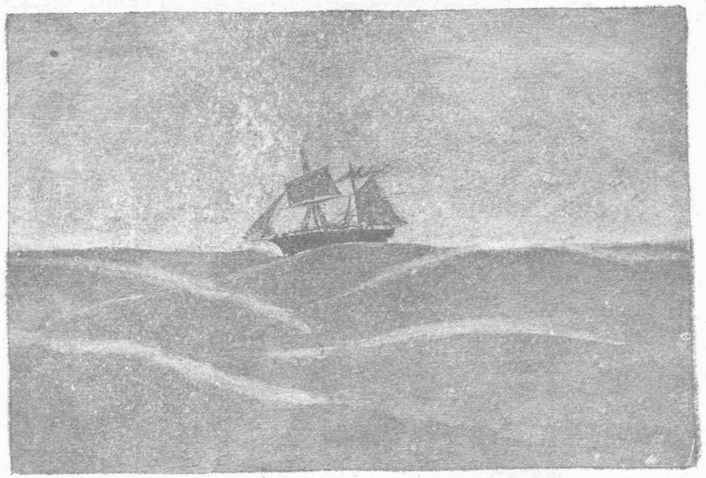

Ὁ χιονιᾶς ἐξέσπασε καραβοπνίχτης ἀκράτητος, φριχτός

— Στίγγα τοὺς παπαφίγγους !... Στίγγα μαίστρα !... Κάτω τὸν κοντραφλόκο !

Ὁ καπετὰν Δρακόπουλος ἔχυνεν ἀπὸ τὸ στόμα του τραντατὰ σὰν καδένες τὰ προστάγματα. Καὶ οἱ ναῦτες σὰν πίθηκοι ἔτρεχαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐσκαρφαλώναν στὰ κατάρτια κ' ἐμπροῦλιαραν τὰ πανιὰ στὸ ταλάντευμα τοῦ ξύλου ἀδιάφοροι ξένοι στῶν σταχειῶν τὴ λύσσα καὶ τοῦ κινδύνου τὸ πικρὸ φοβέρισμα. Τὰ πόδια τους ἁρπάγια ἐγάτζωναν τὸ σχοινί· τὰ χέρια τους μάγκανο ἔσφιγγαν τὴ σταύρωση καὶ ἡ ψυχὴ μοιρολάτρης μέσα τους ἐξάνοβε τὸν θυμὸ καὶ τὴν καταρρόνια τοῦ σύμπαντος. Στράλι δὲν ἔμεινε τώρα πουθενά. Τὶς γάμπιες μόνον τὸν τρίγγο καὶ τοὺς φλόκους εἴχαμε ἀκόμη ἀνοιχτοὺς, ἀλλ' ἦσαν ἀρκετὰ γιὰ νὰ μᾶς σύρουν στὸν ὅλεθρο. Τὸ μπάρκο ἔτρεχεν ἀκόμη θεόστραβο στὴ στράτα του. Ποιὰ στράτα; Κανεὶς δὲν ἤξερε. Ἡ σκοτεινιὰ διπλῆ, τριπλῆ ἐκάθισε γύρω μας. Ποῦ ἦταν οἱ ξέρες, ποῦ τὸ μπουγάζι, ποῦ μᾶς ἔσπρωχνεν ὁ ἄνεμος καὶ ποῦ μᾶς ἔσερναν τὰ ρέματας τίποτα ! Χάθηκαν γιὰ μᾶς τὰ γαλόμετρα.

— Τραβέρσο· ψιθυρίζει τώρα σκεφτικὸς ὁ καπετὰν Δρακόπουλος.

Καὶ βέβαια δὲν μᾶς ἔμενεν ἄλλο παρὰ νὰ ὀρθοπλωρίσῃ τὸ μπάρκο στὸν ἄνεμο. Ἐπρόσταξε γοργὰ τοὺς ναύτες νὰ χύσουν καὶ νὰ κατσάρουν τὴ μαίστρα, νὰ κάμουν τὴ μπούμα, νὰ μολάρουν τοὺς φλόκους.

— Βάλε κάτω σιγὰ-σιγὰ τὸ διακάι· λέγει στὸν τιμονιέρη κάπως μὲ διστάγμό.

Τρέχω ἐγὼ νὰ τραβήξω τὴ σκότα τῆς μπούμας· ναί ! Ἡ σκότα κακκλιασμένη ἀπὸ τὸν χιονιὰ καθόλου δὲν ἔσερνε. Πάει ὁ ὑπονάυκληρος νὰ κάνῃ τὴ μαίστρα καὶ —φτοῦ σου διάβολε !—ἡ σταθεντοσκότα ξεκοτσάρεται καὶ ἡ μαίστρα ἐλεύθερη ἀνεμίζει καὶ πλαταγεῖ σὰν παντιέρα. Ποῦ νὰ ὀρθοπλωρίσουμε· τὸ ξύλο δὲν μᾶς ἀκούει πλέον. Τὰ πανιὰ τῆς πλώρης γεμίζουν καὶ παραφουσκώνουν σὰν μάγουλα Τρίτωνος. Τὸ κῦμα καὶ ὁ ἄνεμος ἀνίκητα τὸ σπρωχνουν ἐμπρὸς στὸν μαιρεῖο του δρόμο χωρὶς θέλησι, χωρὶς δύναμι, χωρὶς κυβέρνια. Ὁ καπετὰν Δρακόπουλος βλέποντας τὴν ἀδυναμία του ἐλύσσαξε. Τὸν ἔπιασε τὸ μπουρί.

— Δυὸ κεριὰ στὸν Ἀγνικόλα· προσταζει εὐθὺς τὸ ναυτόπουλο.

Ἔτρεξεν ἐκεῖνο φτερὸ στὴν κάμαρη, ἄναψε τὰ δύο κεριὰ ἐμπρὸς στὸ ἀσημοντυμένο εἰκόνισμα τοῦ ἁγίου μας.

— Τί κάθεσαι, μωρὲ παιδί· μοῦ γνέφει ἀπὸ μακρυά. Στὸ κορζέτο γλήγορα καὶ λέγε μας. Ἡ μπουκάρομε σήμερα ἢ χανόμαστε.

Ἀγκάλιασα εὐθὺς τὸ κατάρτι κ' ἔφτασα ἐπάνω

στὸ κορζέτο. Μάνα μου! Τί νὰ ἰδῶ, τί νὰ εἰπῶ τοῦ καπετὰν Δρακόπουλου; Οὔτε τὴν ἄκρη τοῦ μπαστουνιοῦ δὲν ξεχώριζα. "Ολα θαμπὰ γύρω μου, ὅλα χαμένα στὸ πυκνὸ χιονόβολο. Καὶ ἡ «Παντάνασσα» ἔτρεχε ἀκόμη ἀκράτητη, γοργή, θεότρελλη σὰ νὰ τὴν ἔσερναν μαγνῆτες οἱ ἀόρατες στερνές.

— Τίποτα! φωνάζω κάτω.

Καὶ ὁ λόγος μου κρυώτερος ἀπὸ τὸν πάγο, σκληρώτερος ἀπὸ τὸν τρελλοχιονιὰ ἐκύλαε στὸ κατάστρωμα, ἐπλάνταζε τὰ στήθια τῶν συντρόφων μου.

— Τίποτα! ἐφώναζα σὲ κάθε λεφτό.

— Ἄλλα δυὸ κεριὰ μωρέ! ἐπρόσταξε πάλιν ὁ καπετάνιος τὸ ναυτόπουλο. Ἄναψε καὶ τὸ κοντήλι· ἄναψέ τα οὔλα στὴ χάρι του.

Ἤθελε νὰ δωροδοκήσῃ τὸν ἅγιο, νὰ τὸν βάλῃ μεσίτη καὶ σωτῆρα στὸν ἄφευκτό μας καταποντισμό. Ἀλλὰ τοῦ κάκου. Ὁ ἅγιος δὲν ἐμεσίτευε. Δὲν ἤθελε νὰ μᾶς σώσῃ. Ὁ χιονιὰς ὅλο κ' ἐδυνάμωνε. Ἡ θάλασσα ἐβουχιόταν καὶ ἀφριζε κ' ἐτίναζε τὰ κύματά της ἕνα μὲ τ' ἄλλο ἐπάνω μας. Ἤμουνα μούσκεμα· καὶ δὲν ἤξερα ἂν ἤμουν ἀπὸ τὴ θάλασσα ἢ ἀπὸ τὸν οὐρανό. Ἐπέμενα ὅμως πάντα νὰ ρίχνω κάτω κατὰ τὴν προσταγὴ κρύον, σκληρόν, ἀπελπιστικὸν τὸν λόγο μου:

— Τίποτα!

— Ἔτσι; εἶπε· καλά! φέρε, μωρὲ ἀπάνω τὸ κόνιμα.

Κ' ἐτίναξε σύγκαιρα τέτοια ἀγριοθλαστήμια ποῦ καὶ τὸ ξύλο ἀκόμη ἀνατρίχιασε. Δὲν ἦταν ἄθεος ὁ καπετὰν Δρακόπουλος· ἦταν ὅμως θαλασσινός. Οἱ βλαστήμιες σ' ἐμᾶς εἶνε ἀπὸ τὰ προστάγματα ἕνα ποῦ κυβερνιέται τὸ πλεούμενο. Ὁ θαλασσινὸς μάχεται μὲ δυὸ στοιχεῖα φοβερά, μεγαλοδύναμα καὶ ἀσώματα μαζί· τὸν ἀέρα καὶ τὸ νερό. Τί νὰ τοὺς κάμῃς; μὲ τί νὰ τὰ πολεμήσῃς; Μόνον μὲ τὶς βλαστήμιες σου. Σὲ παρόμοια θέσι εὑρέθηκε θαρρῶ καὶ ὁ Ξέρξης ὅταν ἠθέλησε ν' ἀλυσσοδέιρῃ τὸν Ἑλλήσποντο. Οἱ βλαστήμιες εἶνε οἱ δικές μας ἀλυσσίδες. Καὶ μὰ τὸν Θεὸ ἀδύνατες ὄχι λιγώτερο ἐκεινῶν γιὰ νὰ φοβερίσουν καὶ καθυποτάξουν τὸ ἄτρομο στοιχειό!

Τόρα τὸ ναυτόπουλο ἔφερε τρέμοντας τὸν Ἀτικόλα ἐμπρὸς στὸν καπετάνιο. Ὁ ἅγιος μὲ τὴ σεβαστὴ γενειάδα του, μέσα στὸ ἀργυρὸ ἐπανωφόρι τυλιγμένος, μὲ τὴν κορῶνα στὸ κεφάλι λιθοκόσμητη ἔμενε στὸ ξύλο ἥσυχος, ἀσυγκίνητος λέγεις καὶ ἦταν ὅλα καλὰ καὶ ἥσυχα τριγύρω του. Οὔτε φουρτοῦνες οὔτε ἀγριοκαίρια ἐχαμπαρίζεν αὐτός. Καὶ ὁ καπετάνιος ἀναμμένος ἀπὸ πρίν ἄναψε περισσότερο τόρα μὲ τὴν τόση ἀπάθεια τοῦ προστάτη μας.

— Ἔτσι ἔ; τοῦ εἶπε ἀναμπαιχτικὰ στεκάμενος ἀντίκρυ του· δὲν δίνεις χέρι καὶ σύ. Τρῶς τὸ λαδὶ μου, κατελεῖς τὰ κεριά μου, δέχεσαι τὸ θυμίαμα καὶ τὰ γονατίσματα τοῦ φτωχόκοσμου καὶ τὴν ὥρα ποῦ σὲ χρειάζονται δὲν λές καὶ σὺ νὰ τοὺς βοηθήσῃς. Σύντροφος λοιπὸν μὲ τὴ τύχη μου καὶ σύ, κόντρα καὶ σύ! Μὲ πῶς θὰ χνθοῦν τόσες ψυχές, πῶς θὰ κλείσουν τόσα σπίτια, πῶς θὰ πεινάσουν τόσα στόματα, πῶς θὰ καταντήσῃ ἕνας χοντρονοικοκύρης φτωχός, πῶς θὰ χαθῇ ἕνα ὅμορφο πλεούμενο δὲν σὲ μέλει. Καρφὶ δὲ σοῦ καίγεται! Καλὰ τὸ λοιπόν· κάμε ὅ,τι δύνασαι· θὰ κάμω κ' ἐγὼ ὅ,τι μπορῶ.

Καὶ ἀγριομάτης, σκληρόψυχος, περιφρονητὴς ὅλων μαζὶ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως καὶ τῆς θρησκείας, ἀνώτερος ἀπὸ τὴν πρόληψι καὶ τὴν παράδοσι ἄρπαξε τὸ εἰκόνισμα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ, τὸ ἔδεσε σφιχτὰ στὸ κατάρτι καὶ μὲ τὸ βρωμερὸ παπάζι ποῦ σφογγίζουν τὸ κατάστρωμα ἄρχισε νὰ δέρνῃ καὶ νὰ ραπίζῃ τὸν ἅγιο μὲ μίσος καὶ περιφρόνησι.

— Κάμε λοιπὸν τὸ θέμα σου· κάμε το τί κάθεσαι; ἐβρυχιόταν τρέμοντας ὁλόκορμος.

Ἐγὼ ἀπὸ ψηλὰ ἔβλεπα κάτω κ' ἐτρόμαζα περισσότερο τοῦ καπετάνιου τὸ κάμωμα παρὰ τῶν στοιχειῶν τὴ λύσσα. Τώρα δὲν ἦταν ἔξω ἀλλὰ μέσα στὸ κατάστρωμα ὁ δαίμονας. Δαίμονας ὁ θυμός ποῦ ἔσπρωχνε τὸν Δρακόπουλο νὰ κρματίσῃ, νὰ κηρύξῃ πόλεμο στὸν δυνατὸν προστάτη τοῦ ναυτόκοσμου. Ἐκεῖνος πάντα ἐστάθηκεν ἀόρατος κυβερνήτης τοῦ ξύλου, ἄγρυπνος φύλακας τοῦ θαλασσινοῦ. Ἐκεῖνος εὗρε πρῶτος τὸ τιμόνι κ' ἔσωσε τὸ μυθικὸ πλεούμενο μὲ τὸ ἀνθρώπινο φορτίο του ἀπὸ τοῦ διαβόλου τὴν ἐπιβουλή. Καὶ ὅμως ἐμεῖς τόρα τὸν ἐκάναμε θανάσιμον ἐχθρόν. Ποιὰ ἡ τύχη μας; Νὰ τριγύρω τὰ σκότη καὶ ἡ ἀβυσσος.

— Τίποτα! ἐτοιμάσθηκα νὰ ρίξω πάλι κάτω τρανολάλητο.

Μὰ ἔξαφνα μέσ' ἀπὸ τὰ σύθαμπα εἶδα νὰ προβάλῃ σὰν ξωτικοῦ κεφαλὶ κατάμαυρη μιὰ κοτρῶνα. Ἐπροβάλε ἀργοκίνητη καὶ μουλωχτή, λέγεις κ' ἐτοιμαζόταν νὰ ριχθῇ ἀσπίδα ἀπάνω μας.

— Ξέρα μπροστά! ... φωνάζω μὲ ὅλη μου τὴ δύναμι.

— Τὸ τιμόνι στὴν πάντα! προσταζει ὁ καπετὰν Δρακόπουλος, παραιτῶντας καταθριματισμένο τὸ εἰκόνισμα.

Ὦ; ποῦ νὰ τὸ εἰπῇ ὅμως, ἡ πλώρη τῆς «Παντάνασσας» ἐκαρφώθηκε στοῦ βράχου τ' ἀρριδόντα. Ἐκαρφώθηκε κ' ἐσταμάτησε ξύλο νεκρό. Τὸ νερὸ περίγυρα ἀφριζε κ' ἐμάνιζε, λέγεις κ'ἤθελε νὰ ξεριζώσῃ τὰ πορολίθαρα. Ὁ ἄνεμος ἐσφύριζε στὰ ξάρτια, βλεστήμιες καὶ μυρολόγια. Κανόνι ἐβροντοῦσε πέρα τὸ κῦμα. Καὶ μᾶς ἔδερνε καὶ μᾶς ἔσπρωχνε καὶ μᾶς πελάγωνε, πάθος καὶ λύσσα ὁλόμεστο, λέγεις καὶ μᾶς εἶχεν ἀντιδίκους. Τὸ ξύλο ἔτριζεν ἀγρια ἐπάνω στὸ βράχο, ἐστέναζεν· ἕνας ἕνας τοῦ ἔρευγαν οἱ ἀρμοί, ἄνοιγεν ἡ καρίνα, ἔρευγαν τὰ δεσίματα. Ἕνα κῦμα ἔκοψε τὴς στραλιέρες του. Ἄλλο κῦμα ἐξερρίζωσε τὸ πρυμιὸ κατάρτι μὲ ὅλα τὰ ξάρτια. Τρίτο κῦμα ἄνοιξε τὸ λυγερὸ σκαφίδι του. Σχοινιὰ—μαδέρια στὰ κύματα· ναυαγοὶ στοὺς βράχους. Σὲ μιὰ ὥρα μέσα κουρέλι ἔγεινεν ἡ ὄμορφη «Παντάνασσα».

Τὸ χιόνι ἔπεφτε πάντα πυκνὸ κ' ἐσκέπαζεν ὅλα μὲ κρύο σάβανο. Ἐσκέπαζε ναυαγοὺς καὶ ναυάγια, βράχους, πέτρες, χάλαρα. Κατατσακισμένος, ὁλόβρεχος ἐπιάστηκα σὲ μιὰ σπηλιάδα, ἐσκαρφάλωσα πάνω, ἐξέφυγα τοῦ κυμάτου. Τόρα δρόμο γιὰ καμιὰ καλύβα, λίγη φωτιά. Ποῦ ἤμουν δὲν ἤξερα. Φωνάζω· ματαφωνάζω.

— Κώσταα!

— Βασίλη! ...

— Τάραρη! ...

Τίποτα! ὁ βόγγος τοῦ πελάγου ἔπνιγεν τὴ φωνή μου. Κάνω ἔτσι τὰ πόδια μου· πέφτω ἀπάνω σ' ἕνα κορμί.

— Βρὲ κόφ'τὸ κούτσουρο· κλωτσάω.

Τὸ κούτσουρο ἦταν ὁ καπετὰν Δρακόπουλος. Καθισμένος στὸ λιθάρι δὲν ἔβγαζε μιλιὰ μόνον κύτταζε κάτω στὴ σκοτεινὴ θάλασσα ποῦ ἔσερνε συντρίμια στὰ πόδια του τὰ λείψανα τῆς «Παντάνασσας».

— Τί κάνεις ἐδῶ καπετάνιε; τοῦ λέγω. Σήκω καὶ πλακώνει τὸ σκοτάδι. Ἐδῶ θὰ μᾶς θάψῃ τὸ χιόνι.

Γυρίζει καὶ μοῦ ρίχνει ἀγριεμένο βλέμμα.

— Δὲν πάω πουθενὰ μωρέ· δὲν πάω πουθενά! Τὸ εἶπα ξάστερα τοῦ συγγενῆ μου. Ἤ μὲ τὸ καραβὶ ἢ ποτέ. Δὲν θὰ πάω λοιπὸν ποτέ. Ἐδῶ θὰ μείνω ναυάγιο κ' ἐγὼ τῆς τύχης μέσα στοῦ πελάου τὰ ναυάγια.

Καὶ λύθηκε στὰ δάκρυα. Μὲ πῆρε κ' ἐμένα τὸ παράπονο καθὼς εἶδα ἐκεῖνον τὸν θαλασσολύκο νὰ κλαίῃ σὰν μωρὸ παιδί.

— Ἄς τα τόρα καπετάνιε· τοῦ λέγω. Τί φτὲς τοῦ λόγου σου. Ὅ,τι ἦταν νὰ κάμῃς τὸ ἔκαμες. Ἐπάλαψες ἀπὸ τὴν αὐγὴ ὡς τὸ βράδυ. Περσότερο δὲν ἠμποροῦσες· ἦταν θέλημα Θεοῦ· τί νὰ γείνῃ; Συλλογίσου πῶς ἔχεις γυναῖκα πίσω, παιδιά...

— Γυναῖκα, παιδιά ...ἐψιθύρισε λέγεις καὶ πρώτη φορὰ τόρα τὰ συλλογίσθηκε. Μὰ ἡ τύχη τους ἦταν κι' αὐτουνοῦ. Ἐρωτώχνα τρία σπίτια· τί θέλω νὰ ζήσω περισσότερο ... Νὰ ρημάξω κι' ἄλλα;

Ὦς τόσο ἐσηκώθηκεν ὀρθός.

— Τράβα, μοῦ λέγει, καὶ πάρε.

Ἐγὼ ἐτράβηξα· δὲν ἦταν νὰ χασομερίζω περισσότερο! Πέρασα βράχους, πήδησα λιθάρια ἔπεσα σηκώθηκα· πάλι ἔπεσα, πάλι σηκώθηκα· ἔρτασα κάποτε σὲ μιὰ καλύβα. Βρῆκα ἐκεῖ ὅλους τοὺς ἄλλους γύρω στὴ φωτιά. Βρεγμένους, ξεσκεπασμένους, ματωμένους, γεροὺς ὅμως ὅλους.

Ὅλους ὄχι. Ὁ καπετὰν Δρακόπουλος ἔμεινε στ' ὀρθολίθι· ὡς ποῦ τὸν πλάκωσε ζωντανὸν τὸ χιόνι. Δὲν γύρισε ἡ «Παντάνασσα» δὲν γύρισε καὶ αὐτὸς ποτὲ στὸ Γαλαξέδι.

Α. Καρκαβίτσας

ΠΕΡΙ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΜΗΤΕΡΩΝ

ΥΠΟ

Δ. Α. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

(Ἀπηγγέλθη ἀπὸ Ἀθηναϊκοῦ Ἀυκείου).

Β'.

ΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΙ

Ἡ Πολιτεία τῶν Ἀθηναίων εἶνε, ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα, ἀβροτέρα, ἤττον αὐστηρὰ τῆς τῶν Σπαρτιατῶν καὶ μᾶλλον φιλάνθρωπος καὶ μᾶλλον ἐλευθέριος. Ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἀθηναίων δὲν ἔχει τὸ σκληροτράχηλον καὶ τὸ τραχὺ καὶ τὸ ἀρῆϊον τοῦ τῶν Σπαρτιατῶν. Αἱ γυναῖκες αὐτῶν εἶναι μᾶλλον γυναῖκες ἢ πολῖτιδες, καὶ μᾶλλον μαλθακαὶ καὶ ἧπιόν τοὺς τρόπους καὶ τὸ ἦθος λιπότεραι.

Ἐκ τοῦ κόσμου τῶν παλαιῶν Ἑλληνίδων ἡ Ἀθῆς διακρίνεται διὸ τὴν νοικοκυρωσύνην αὐτῆς καὶ στερεῖται τῆς δημοσιότητος ἐκείνης ἐν τῇ ἀνατροφῇ καὶ τῇ παιδεύσει μεθ' ἧς περιδέδληται ἡ Σπαρτιᾶτις. Εἶνε ἡ γυναῖκα τοῦ Σπηπτοῦ. Ἡ σύζυγος τοῦ Σωκράτους τοιαύτη ἦτο, καὶ, ἐὰν κρίνωμεν ἐξ αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας ἄλλων Ἑλληνίδων γυναικῶν, συμπεραίνομεν ὅτι ὀλίγον μέλουσιν αὐταῖς τὰ γράμματα καὶ ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ ἄλλη παίδευσις, καὶ οὐχὶ ἀφῶδς δύναταί τις ν' ἀποδώσῃ τὸ αἰώνιον γκρίνιασμα τῆς κατὰ τὰ ἄλλα νοικοκυροτάτης τοῦ Μεγάλου Ἀθηναίου συζύγου εἰς τὰς μετεωρολεσχίας αὐτοῦ, ἃς ἐκείνη ἦτο ἀδύνατον νὰ χωνεύῃ, χάνουσα τὸν σύζυγόν της δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, μὴ βλέπουσα αὐτὸν ἢ νύκτωρ καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἐννόήσῃ πῶς ἀνὴρ οἷος ὁ Σωκράτης οὐδὲν ἄλλο ἔργον ἄξιον λόγου ὑπελάμβανεν ἢ νὰ φιλοσοφῇ καὶ αἰωνίως νὰ φιλοσοφῇ.

Ἡ ἀρχαιότης λοιπὸν μᾶς προβάλλει ὡς ὑποδείγματα γυναικῶν δι' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἐξαίσια, τὴν ἀρχαίαν Σπαρτιάτιδα καὶ τὴν ἀρχαίαν Ἀτθίδα. Ἐκείναι ἐκ τῶν μητέρων ἐξ ὧν αἱ τινες ἐπιθυμοῦσιν ἀρχαιόθεν νὰ ἀρυσθῶσι τῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ ἤθους καὶ τῆς μορφώσεως των τὰ παραδείγματα, ταύτας πρὸ παντὸς πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει. Ἀλλ' ὄχι μονομερῶς τὴν Σπαρτιάτιδα, καὶ ὄχι μονομερῶς τὴν Ἀθηναίαν. Ἑκάστη ἐξ αὐτῶν ἔχει ἀρετὰς συμπληρούσας τὰς ἀρετὰς τῆς ἑτέρας.

Ἡ μία δημιουργεῖ ἄνδρας πολέμου, ἄνδρας μαχῶν καὶ κινδύνων· ἡ ἄλλη, πολίτας ἐξόχους ἴσου πατριωτισμοῦ πρὸς τὸν ἐκείνων, ἀλλ' ἧττον σκληροῦ καὶ πλέον εὐγενοῦς εἰς τὰς ἀφορμὰς αὐτοῦ καὶ τὰ αἴτια. Ἡ μία ἀνήκει εἰς τὴν Πολιτείαν, ἡ ἄλλη εἰς τὸν Οἶκον. ἡ μία εἶναι ἔφεια τῆς παλαίστρας, ἡ ἄλλη ἔφεια τοῦ ἱστοῦ καὶ πιστὴ τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ τῆς ἑστίας αὐτῆς καλλωπιστρια. Τὰ δύο ἰδεωδῆ αὐτὰ τῶν γυναικῶν, συνηνωμένα ἀδελφικῶς, τείνοντα ἀσπασμὸν πρὸς ἄλληλα φίλιον, ἀσπασμὸν γλυκερώτατον διὰ μέσου τῆς ὅλης Ἱστορίας τῆς Γυναικός, τὰ δύο αὐτὰ ἰδεωδῆ. τὴν οἰκιακὴν ἀρετὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν προτείνω εἰς τὰς συγχρόνους Ἑλληνίδας πρὸς μίμησιν.

Ἡ σύγχρονος Ἑλληνὶς τοῦτο πρὸ παντὸς νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει πρέπει, ὅτι δὲν προωρίσθη διὰ σπουδὰς εὐρυτέρας, ἀλλὰ διὰ μόρφωσιν ἤθους ἐναρετωτέρων. Αἱ ἀρχαῖαι Ἀθῆναι, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι οὐδεμίαν σχεδὸν γράμματων γυναῖκα παρήγαγον, καὶ ὅσαι ποιήτριαι ἐν Ἑλλαδι καὶ ὅσαι σοφοὶ καὶ ὅσαι φιλόσοφοι κατήγοντο ἐκ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Ἀσπασία εἶναι Μιλησία, ἡ Κόρινναι Βοιωτίς, ἡ Λαΐς Κορινθία.

Ἀθηναία μεγάλη ὡς αὐτὰι οὐδεμία ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ἀναφαίνεται. Διότι ἐν Ἀθήναις τὴν γυναῖκα ἀπορροφᾷ ὁ οἶκος, ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων, αἱ οἰκιακαὶ ἀσχολίαι, ἐκτὸς τῆς σοφίας καὶ ἐκτὸς τῶν γραμμάτων. Τὰ γράμματα εἶνε γνώρισμα τῶν ἀνδρῶν μόνον ἰδιαίτατον καὶ ἡ ἀντίληψις αὐτῶν, ἡ περὶ τῆς γυναικὸς, τοῦ ἀρχαίου κόσμου εἶναι, κατ' ἐμέ, ἡ λογικωτέρα, οὔτως εἰπεῖν, ἡ γυναικοτέρα.

Γυναῖκα σοφὴ παύει τοῦ νὰ ἦναι γυναῖκα, ἀποβάλλει τὸ μετζὸν τῆς γυναικότητος αὐτῆς μέρος, ἀποβάλλει τὸ συνέχον καὶ ὡραΐζον αὐτὴν μυστήριον ὅπερ εἶναι τὸ ὡραιότερον καὶ τὸ ἐρατεινότερον διὰ τὸν ἄνδρα θέλγητρον. Γυναῖκα σοφὴ ὁμοιάζει πρὸς τὴν χελώνην τοῦ μύθου, ἥτις προσεδέθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀετοῦ διὰ νὰ πετάξῃ. Γυναῖκα σοφή, καὶ ἐὰν ἦναι ὡραία, δὲν εἶναι ὡραία ὅσον εἶναι, καὶ ἐὰν ἦναι ἐνάρετος, σεμνή, ἀγνή, δὲν θὰ ἦναι ἔως τέλους τοιαύτη οἷα εἶναι.

Ἡ Ἀθηναϊκὴ Πολιτεία, ἥτις παρουσίασε τοὺς μεγαλοφυεστέρους ἄνδρας τῆς Ἀρχαιότητος, τοὺς φιλοσοφωτέρους, τοὺς στρατηγικωτέρους, τοὺς μεγαλητέρους ἐν τοῖς γράμμασιν, ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ἐν ταῖς τέχναις, οὔτως ἠθέλησε τὴν γυναῖκα καὶ οὕτως τὴν διέπλασεν. Ἐξαιρῶ τὰ ἑκατκτα ἐκεῖνα γυναικεῖα φαινόμενα, ἅτινα πάντοτε εἶναι ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου, ἀφοῦ, ἄλλως τε, ἡ Φύσις κέκτηται ἐξαιρέσεις καὶ εἰς τὰς μονιμωτέρας αὐτῆς λειτουργίας.

Καὶ παρατηρήσατε τοῦτο: ὅτι γυναῖκες ἐξόχου πνευματικῆς ἀναπτύξεως ἢ δὲν ὑπῆρξαν συγχρόνως καὶ ὡραῖαι, ἢ, ἐὰν ὑπῆρξαν ὡς ἡ Ἀσπασία, ἔπαυσαν τοῦ νὰ ἦναι *γυναῖκες*, γυναῖκες ἀρετῆς, ἀλλ' ἑταῖραι πνευματικώταται μὲν καὶ φιλοσοφώταται, πάντως ὅμως ἑταῖραι. Τεκμαίρομαι λοιπὸν ὅτι σύμβολον ἀνατροφῆς τῶν συγχρόνων Ἑλληνίδων πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἀρχαία Ἀθηναία, ἡ Ἀθηναία τοῦ οἴκου, καὶ ἡ παλαιὰ Σπαρτιᾶτις, ἡ Σπαρτιᾶτις τῶν ὑψηλῶν καὶ φιλοπατρίδων αἰσθημάτων. Αἱ δύο αὐταὶ ἠθικαὶ ὡραιότητες ἃς κοσμῶσι πάντοτε τὸ μέτωπον ὑμῶν ὡς μητέρων, διότι εἶναι ὡραιότητες πλήρεις ἀρετῆς καὶ ὡραιότητες πλήρεις ἀγνότητος. Ὁ ἔρως ὁ πρὸς τὴν Πατρίδα τῆς Σπαρτιάτιδος καὶ ὁ ἔρως ὁ πρὸς τὸν Οἶκον τῆς Ἀτθίδος ἔστω ὁ ἔρως ὑμῶν ὁ ἀληθέστερος, ἐκείνος ὅστις αἰωνίως ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ αἰωνίως παρὰ τῶν ἐντίμων τιμᾶται καὶ γεραίρεται.

Γ'.

ΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ

Κολακεύομαι νὰ πιστεύω ὅτι οἱ λόγοι μου οὗτοι δὲν θ' ἀντιπαρέλθωσι πρὸ ὑμῶν ὡς λόγοι μόνον, λόγοι πτερόεντες. Ἡ σύγχρονος Ἑλληνικὴ κοινωνία βύει συνήθως τὰ ὦτα καὶ καμμύει τοὺς ὀφθαλμοὺς, προκειμένου ν' ἀκούσῃ διδάγματα τοιαῦτα καὶ προκειμένου ν' ἀναγνώσῃ σελίδας φωταυγουμένας ὑπὸ φωτὸς ἀρχαϊκοῦ.

Ἡ σύγχρονος Ἑλληνὶς περὶ ἄλλα ἀτυχῶς τυρβάζει καὶ ἐξ ἄλλων μεθύεται. Τὴν ἀρχαίαν χάριν καὶ τὴν ἀρχαίαν ἁπλότητα καὶ τὸ ἀρχαῖον κάλλος καὶ τὴν ἀρχαίαν σεμνότητα οὐδέποτε ἐσπούδασεν. Ἀχ! σπαρξικάρδιον καὶ ἐγγαστρίμυθον εἶναι τὸ πρῶτον ἐπιφώνημά της εἰς πρωτην μετ' ἄρρενος ἀντιπόκρισιν. Αἰσθήματα γλυκανάλατα, κλάσεις μελαγχολικαὶ τῆς κεφαλῆς συνοδευόμεναι ἀπὸ βλέμματα ὑπόδρα βλέποντα, διημέρευσις ὀπισθεν μαρτυρούντων παρ' ὅλην τὴν βωβότητα των παραθύρων, ἀκκισμοὶ ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μεταβάλλουν τὸ σῶμα εἰς σῶμα νευροσπάστων, αἰσθηματικότητες ἀνειλικρινεῖς, ἐψιμυθιωμέναι, ἀνοστοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ ἀποτελέσματα κατασπιλοῦντα τὸν οἶκον καὶ διασύροντα τὴν οἰκογένειαν. Ἀναμνήσεις βακχιδοειδεῖς, ἐξ ἐκείνων αἴτινες ἀνεστατοῦσι τὸ σῶμα καὶ ἐξ ἐκείνων αἴτινες δὲν εἶναι ἢ ρομαντζομανίας χρονίου ἀποκυήματα, γέλωτες ὡς χλιμιντρίσματα ἀλόγων, στροφαὶ ἐπὶ δεξιᾷ ἢ ἐπ' ἀριστερᾷ μ' εὐστροφίαν γλοιώδους ἐγχέλους καὶ μὲ καμμώματα δυνάμενα νὰ σαγηνεύσωσι ταξιαρχίαν ὅλην Σαρανάνδων, ἰδοὺ ἡ ἐκ τοῦ φυσικοῦ εἰκὼν τῆς συγχρόνου, ὡς τὰ πολλὰ, Ἑλληνίδος.

Δακτυλοδεικτούμεναι εἶναι ὅσαι ἠγάπησαν ὡς Πηνελόπαι καὶ ὅσαι διετήρησαν τὴν μνήμην τοῦ συζύγου των μὲ Μαυσωλεῖα ἀρετῆς ὡς παλαιαὶ Ἀρτεμισίαι. Αἱ πλειότεραι τῆς ἀνωτέρας λεγομένης ταξεώς μας ὀνειροπολοῦσιν ἐρωτοδρομίας τοῦλάχιστον Κλεοπάτρας τῆς Αἰγυπτίας καὶ Ἑλένης τῆς τοῦ Μενελάου.

Ἐὰν δὲ πρέπει νὰ εἴπω τι καὶ περὶ τοῦ κόσμου τῶν διδασκαλισσῶν, ἀκριβῶς ἐκείνων εἰς ἃς ἔχει ἀνατεθῇ ἡ διαπαιδαγώγησις τῶν τρυφερωτέρων καρδιῶν καὶ τῶν ἀγνοτέρων ἐγκεφάλων, τῶν πολιτῶν καὶ πολιτίδων τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος μας, μὲ μίαν λέξιν καὶ μετὰ λύπης καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀφορμώμενος ἀναγκάζομαι νὰ εἴπω ὅτι τὰ $^{9}/_{10}$ ἐξ αὐτῶν εἶναι καταρρεζίλευμα τοῦ ἱερωτέρου τῶν ἐπαγγελμάτων, τοῦ διδασκαλικοῦ, προτιμῶσαι καὶ ἀπολαύουσαι ἄλλου, ἀπολαυστικωτέρου, τοῦ ἐργαλειοῦ. Δι' ἐμὲ περιοδεύσαντα ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλὰ μαθόντα καὶ πολλὰ ἀκούσαντα, τοῦτο δυστυχῶς εἶναι τῶν παρατηρήσεων μου καὶ τῶν ἐρευνῶν μου τὸ ἀληθέστερον πόρισμα.

ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΗ Η ΓΗ

Μία νεωτέρα θεωρία.— Θ' ἀνατιναχθῶμεν ὅλοι εἰς τὸν ἀέρα.— Ὁ φλοιὸς τῆς γῆς καὶ τὰ ρήγματά του.— Τὸ ὕδωρ τῶν Ὠκεανῶν.— Προηγούμενα παραδείγματα.— Μία ὁλόκληρος νῆσος ἀνατινασσομένη εἰς τὸν ἀέρα.

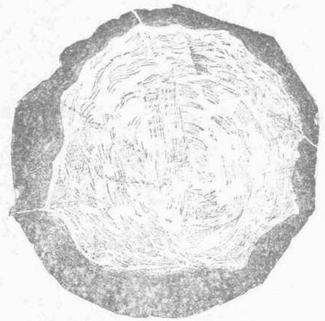

Πολλαὶ θεωρίαι ἐξηνέχθησαν ἕως τόρα περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐπέλθῃ ἡ καταστροφὴ τῆς γῆς. Ἡ τελευταία ἐξ ὅλων, ἡ νεωτέρα, ἡ πιθανωτέρα, ἀλλὰ καὶ ἡ μᾶλλον φοβερά, διότι ἀδήλως ἡ ὥρα της καὶ ἡ στιγμή της— ἴσως μετὰ χιλιάδας ἐτῶν, ἴσως μετὰ ἑκατονταδας ἢ καὶ ἁπλῶς δεκάδας, ἴσως σήμερον, ἴσως καὶ αὔριον,— εἶνε ὅτι τὰ ὕδατα τοῦ Ὠκεανοῦ εἰσδύοντα διὰ τῶν ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς σχηματιζομένων ρηγμάτων, θὰ φθάσουν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γηΐνης σφαίρας, ἅτινα εὑρίσκονται ἀκόμη εἰς πυρωδῆ ρευστὴν κατάστασιν, καὶ ἔκρηξις τοιαύτη θὰ ἐπακολουθήσῃ, ὁ πλανήτης μας θυμματιζόμενος εἰς μυρία τεμάχια θ' ἀνατινχθῇ εἰς τὸν ἀέρα μαζὶ μὲ τὰς ἠπείρους, μὲ τὰς θαλάσσας, μὲ τὰ βουνά, μὲ τὰς πόλεις, μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὲ πᾶν ὅ,τι ἄλλο εὑρίσκεται ἐπ' αὐτοῦ.

Οἷα τρομερὰ καταστροφή! Τὴν φανταζεσθε;

* * *

Ἀναμφιβόλως ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς δύνασται νὰ χορηγήσῃ ἀρκετὴν ποσότητα ἀτμοῦ, ὥστε νὰ σκορπίσῃ εἰς τεμάχια τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Εὐρώπην Οὐδεμία ὡσαύτως ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γῆς ὑπάρχει ἀρκετὴ θερμότης ὅπως μεταβάλῃ εἰς ἀτμὸν ὅλους τοὺς Ὠκεανοὺς τῆς γῆς, ἀν ποτε οὗτοι ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μὲ αὐτήν. Ρίψατε ἓν βλέμμα εἰς τὴν παρατιθεμένην εἰκόνα μας. Εἶνε αὐτὴ ἡ γῆ εἰς ἣν κατάστασιν διατελεῖ σήμερον. Τὸ μαῦρον τριγύρω περιθώριον, ἤγουν ὁ φλοιός της ἐφ' οὗ αἱ θάλασσαι καὶ οἱ Ὠκεανοὶ καὶ αἱ ἤπειροι, περιβάλλει καὶ ἐγκλείει, ὡς βλέπετε, τὴν ρευστὴν διάπυρον ὕλην ἥτις ὑπάρχει εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γηΐνης σφαίρας. Τί θὰ συνέβαινεν ἂν διὰ τῶν ρηγμάτων, τὰ ὁποῖα παριστάνει ἡ εἰκὼν μας, εἰσήρχοντο τὰ ὕδατα τῶν θαλασσῶν; Τρομερὰ ἔκρηξις θὰ ἐπακολούθει, ἡ γῆ θ' ἀνετιάσσετο εἰς τὸν ἀέρα!

Ἴσως παρατηρήσῃ τις ὅτι τοιαῦτα ρήγματα δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν φλοιὸν τῆς γῆς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἐπομένως φόβος νὰ εἰσχωρήσουν τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης μέχρι τῶν ἐνδοτέρων αὐτῆς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. Ὅτι ποσότης τις θαλασσίων ὑδάτων, ἀλλὰ μικρὰ, ἀλλ' ἐλαχίστη, φθάνει κάποτε μέχρι τῆς πυρώδους ρευστῆς οὐσίας καὶ γίνεται πρόξενος τρομερῶν ἐκρήξεων, ἀπόδειξις αἱ πολυάριθμοι καὶ καταστρεπτικαὶ ἐκρήξεις τοῦ Βεζουβίου, τῆς Αἴτνας καὶ τῶν φοβερῶν ἠφαιστείων τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται παρὰ μία σταγὼν ὕδατος διὰ νὰ ἐκραγῇ ἓν ἠφαίστειον ὡς τὸν Βεζούβιον λόγου χάριν, τὰ δὲ ρήγματα διὰ τῶν ὁποίων εἰσχωρεῖ ἡ ἐλαχίστη αὐτὴ ποσότης εἶνε τόσον μικρὰ, ὥστε εἶνε σχεδὸν ἀδύρατα. Καὶ ὅμως μία σταγὼν ὕδατος καὶ ἓν μικρὸν ρῆγμα γίνονται πρόξενα τρομερᾶς ἠφαιστειακῆς ἐκρήξεως, ἀπὸ τὴν ὁποί

ΣΕΛΙΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ
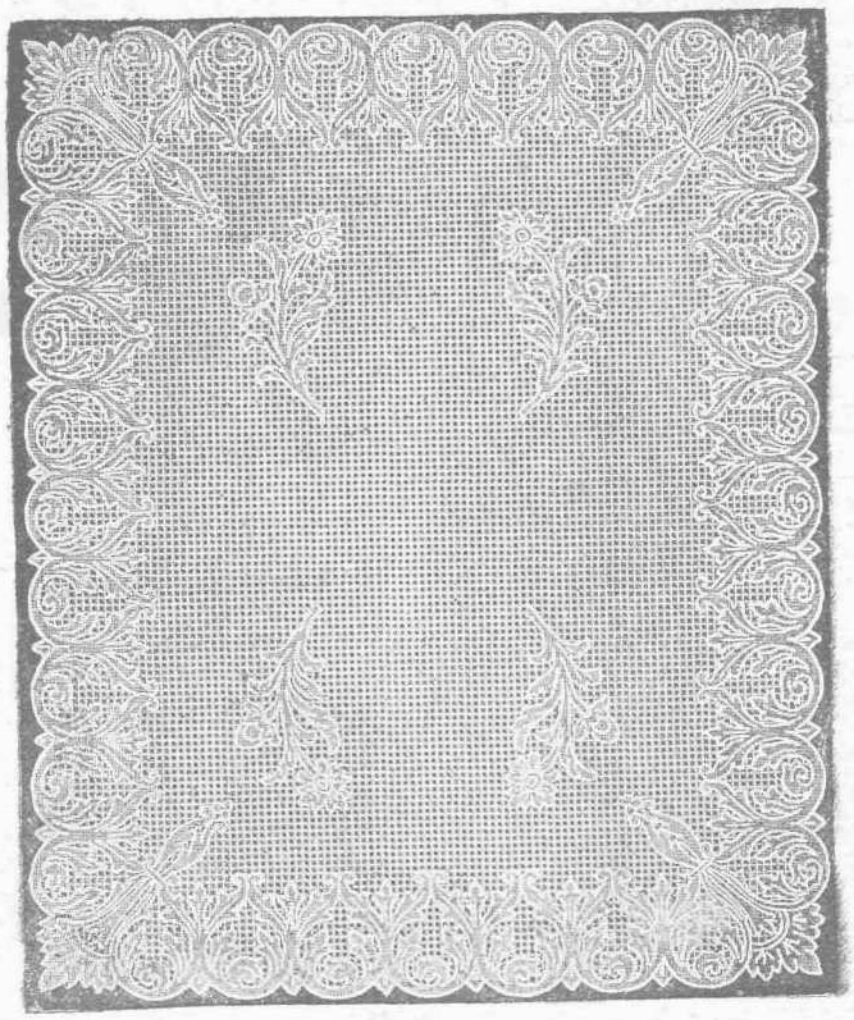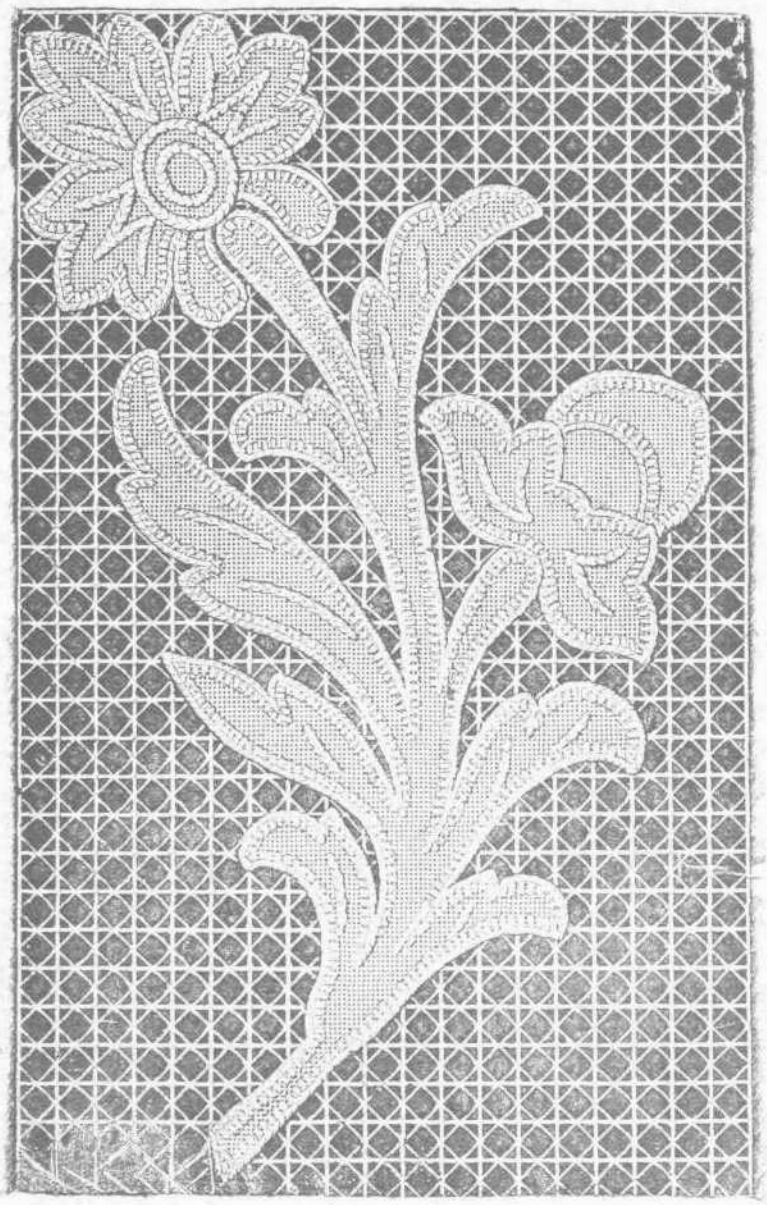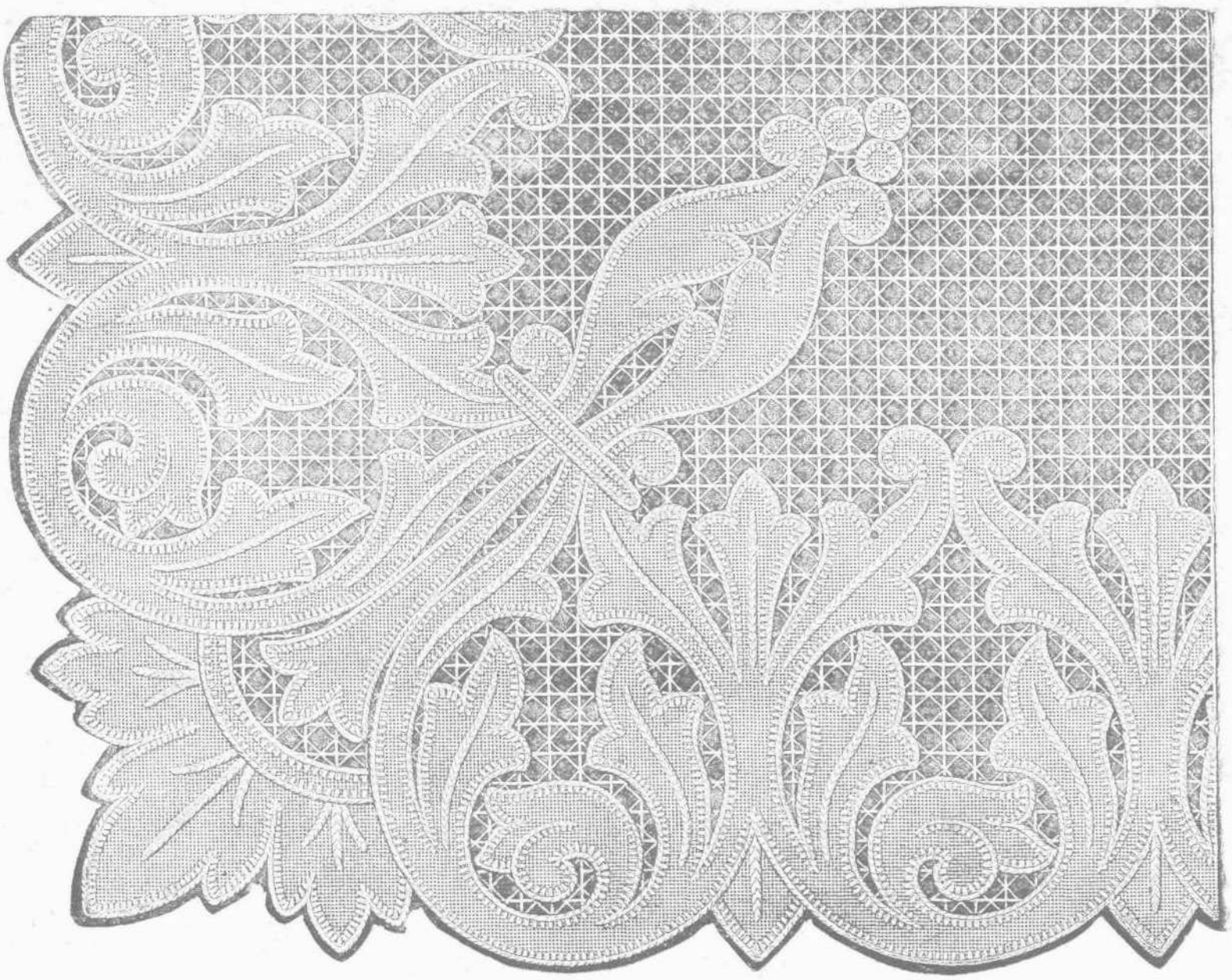
(Τὰ τελευταῖα χειροτεχνήματα)